

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Izhaja vsak dan svojo izjemno nedeljo in prazniko.

Inserati veljajo: peterostopna petil vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zalivala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Lampe se zagovarja.

Bivši deželni poslanec Mandelj je priobčil v »Vedi« razpravo o kranjskem deželnem gospodarstvu. Ta razprava, ki nam s suhim številkami kaže, kako je klerikalna večina v deželnem zboru in odboru zavzela deželno gospodarstvo, je izšla takorekoč na predvečer obelodanjenja Šukljeve knjige o kranjskih deželnih finančnih. Šukljevo knjigo pričakuje večina deželnega odbora z velikimi skrbmi in v vidnim strahom in zato je lahko umljivo, da jo je tudi Mandeljeva razprava spravila v veliko nervoznost.

Oskrbnik deželnih financ kranjskih, dr. Lampe je čutil živo potrebo, da se takoj zagovarja. A storil je to na način, ki kaže, da ga je spravila že Mandeljeva razprava v veliko zadrego. Dr. Lampe se tako-le zagovarja:

»Bivši poslanec Mandelj strši po liberalnih listih s številkami in dokazuje, da deželni izdatki hitreje rastejo kakor pa dohodki. Liberalci in socialisti imajo nad tem svoje otročje veselje in mislijo, da pripoveduje Mandelj s tem nekaj novega, kar bo zadalo S. L. S. smrtni udarec. To dejstvo pa smo že pred njim vedeli in v državnem zboru radi tega ravno poslanci S. L. S. delajo na to, da država del svojih dohodkov odstopi deželam. Da dohodki kranjske dežele doslej niso rasli v isti meri kakor potrebščina, je popolnoma jasno, ker je kranjski deželni zastop ohranil stare doklade in ni zvišal doklad, kakor so storile vse druge dežele. Recept, ki ga imata Mandelj in pl. Šuklje je čisto enostaven: Nove davke! Za tako modrost pa ni treba prepisovati številk iz deželnega proračuna. Tako moder je vsak praktikant. V državnem zboru je trdil dr. Steinwender, da deficita kranjske dežele ni smatrati resnim, ker ima Kranjska nižje doklade od drugih dežel. Temu nasproti moramo pa mi na državo pritiskati, da odpomore deželnim financam. Mandelj je svoj čas mandat odložil in zato se nam sedaj jako čudno zdi, da po liberalnih listih številkari in filozofira. Naj ureditev deželnih financ le prepusti tistim poslanecem, ki delajo in se trudijo in ne

odlagajo mandatov, katere jim je ljudstvo izročilo. Od Mandeljevih številk nima nihče nič, ampak od dela tistih poslancev, ki pogumno nosijo odgovornost in vedo kaj jim je storiti.«

Slab zagovor! Tako mora vsakdo reči, kdor prečita to opravičenje dr. Lampe. Tako bi ne smel govoriti odgovorni oskrbnik deželnih financ. Njegova dolžnost bi bila, da stvarno ovzre, kar je Mandelj navedel. A pomagal si je z malouvaževanjem in z zabavljicami — dokaz, da mu stvarno ne more do živega. Številke so pač nepobitne!

Dr. Lampe misli, da je že dovolj zavrnil Mandelja če pravi, da izdatki pač hitreje rasejo kakor dohodki. V tem oziru bi ga bil pač vsak praktikant lahko podučil, da je slab in nevesten gospodar, kdor več izdaja, kakor ima in vsak kmetič bi mu lahko razložil, da pride na boben, kdor vedno več izdaja, kakor pa pridela. Opravičenje »izdatki pač hitreje rasejo kakor dohodki« je sicer jako poceni, a ne drži. Kdor oskrbuje dež. finance mora gledati, da izhaja z razpoložljivimi sredstvi. Tako je delala prejšnja večina, ki so jo tvorili poslanci narodna-napredne stranke in nemški veleposestniki. Ta večina je izvršila velika in važna dela, a oskrbovala je deželne finance vestno in jih konsolidirane in v dobrem stanju izročila novi klerikalni večini. Če bi bili klerikalci delali tako naprej, kakor je delala prejšnja slovensko-nemška večina, bi danes dežela ne tičala do vratu in dolgovih.

Dr. Lampe upa, da bo država odstopila del svojih dohodkov deželam. Že kar so klerikalci na krmlu, pijejo na to medvedovo kožo, že vsa ta leta delajo dolgove in zapravljajo denar, češ: saj bo država vse plačala. Z naivnostjo človeka, ki zanesljivo upa na »haupteffer«, govore klerikalci že vsa ta leta: Čim več dolgov bomo imeli, toliko več nam bo dala država. To upanje je naravnost otročje, kajti če bo država en del svojih dohodkov odstopila deželam in to uredila tako, da bo pri razdelitvi različno postopala pri posameznih deželah, potem bo pač dala več tistim deželam, ki imajo višje doklade, manj pa tistim, ki imajo manjše doklade. To se spozna že iz izjave tistega dr. Steinwenderja, ki ga je citiral »Slovenec« in ki stoji na stališču, da Kranjski ni treba dosti dati, ker

nima visokih doklad. Če se bo pa repartiral deželam prepuščen del državnih dohodkov po donosu posameznih davkov in dotičnih kronovinah, potem se Kranjski tudi ne bo dobro godilo. Sicer pa kaže finančni načrt, ki ga je vlada predložila državnemu zboru najbolje, kako slabo utemeljena so klerikalna upanja, da bo država izdatno pomagala pri saniranju dež. financ. Poslanci S. L. S. lahko delajo kolikor hočejo, da bi država odstopila del svojih dohodkov deželam — država je sama v takih stiskah, da bo na dežele odpadlo le prav malo in kdo ve kdaj. Med tem pride Kranjska dežela pri sedanjem gospodarstvu lahko desetkrat v konkurs.

Dr. Lampe predstavlja kot kvintesenco vse Mandeljeve in Šukljeve finančne modrosti, naložitev novih doklad. Ne izdamo nobene tajnosti, če povemo, da se bo narodna-napredna stranka z vsemi močmi upirala zvišanju doklad, že zaradi tega, ker bi zvišanje doklad žepet najbolj zadelo mestno prebivalstvo, ki bo že itak vsled novega cestnega zakona jako občutno obremenjeno. Naj bi bili klerikalci takopametno investovali v gospodarstvo, ki so dobili, delali lahko miselno dolgoce, živeli čez razpoložljiva sredstva in s tem spravili deželo v največjo finančno zadrego. Strinjamo se torej popolnoma z dr. Lampetom, ki je proti zvišanju doklad, kako pa bo s svojimi bistromnimi tovariši rešil deželne finance iz velikanske stiske, v katero jih je spravil, ni naša skrb. Edina pot je pametno štedljivo gospodarstvo, a zdi se nam, da na tako gospodarstvo ni upati, ker morajo klerikalci razmetavati deželni denar, sicer bi njihovi volilci spoznali, kako prazne so bile vse obljube in bi naposled še klerikalni zastavi pokazali hrbet.

Državni zbor.

Ultimatum vlade. — Grozeči § 14. — Dolus eventualis. — Velekritična situacija. — Glasovanje o službeni pragmatiki. — Jugoslovanska zarota. — Sejno poročilo. Dunaj, 10. junija.

Naslednji ultimatum je stavil danes minister Heinold parlamentu:

Zbornica naj najpozneje 17. t. m. prične drugo branje brambnih predlog ter sprejme brambne zakone najpozneje do 25. t. m. Sicer, da si mora parlament vse politične posledice pripisati na konto lastne krivde. . . . To se pravi, ako se zbornica povelju vlade ne uda, pride zaključenje seje in § 14., s katerim si namerava kabinet ne le preskrbeti proračunski provizorij, temveč tudi — brez oziroma na to, da bi brambne predloge še ne bile sprejete — zvišani rekrutni kontingent.

Vsakodnevne skrbi, tekoče zadeve, veliki spor za službeno pragmatiko — vse je stopilo v ozadje. Osupljenost nad deloma popolnoma nepričakovano izjavo vlade je tako splošna, da se le počasi poraja ogorčenje nad načinom na kateri je bil ta ultimatum podan. Tako ostro in brskno že davno ni govoril kabinetni šef, s tako brezobzirnostjo se še ni upal postaviti odgovorni minister proti volji parlamenta proti njega pravici avtonomno odločati o delovnem programu in o delovnem času parlamenta. Avstrijska vlada je menila, da je tudi pri nas mogoče mutatis mutandis variirati Tiszov sistem ter to kar je v budimpeštanskem zboru bilo izvedeno z brahijalno silo opraviti na Dunaju z nemoralnim, protikonstitucionalnim pritiskom.

Ogromna večina parlamentarnih strank se gotovo zaveda, kako nujna je po ogrskih dogodkih postala zadeva brambne reforme tudi pri nas. Toda ogromna večina parlamenta pa ima morda le toliko samozvesti, da smatra zahtevo, ki jo je minister Heinold danes proglasil, kot nedopustno nasilstvo, ki hoče svobodno voljo parlamenta vklemiti v komando vlade. Ne gre tukaj za vprašanje ali dovolijo stranke brambne zakone ali ne — to vprašanje je skoraj že rešeno v pozitivnem smislu, tritetrinska večina za brambne predloge je toliko kakor gotova, gre marveč za vprašanje ali si naj parlament da doposti, da mu vlada predpiše kedaj naj prične o brambnih zadevah razpravljati in do katerega termina da naj jih absolutno. Klubovi načelniki, ki so edini meročajni določevalci zborničnega delovnega programa so šele pred kratkim statuirali, da naj se razpravlja in reši po službeni pragmatiki proračunski provizorij. Pred par dnevi je vlada s tem še popolnoma

sglašala, saj že poteka mesec junij in ž njim veljavnost budgetnega provizorija, ki mora biti do 1. julija obnovljen, ako se parlament hoče izogniti § 14.

Ta važni argument za vlado danes nič več ne velja. Ona hoče rešitev brambnih predlog (ki vsebujejo nad 1000 \$!) tekem enega tedna, ne skrbi jo pa, ali bo zbornica še mogla pravočasno sprejeti proračunski provizorij, da se izogne § 14. Na eni strani grozi torej vlada s protustavnim režimom za slučaj, da je parlament ne uboga, na drugi pa popolnoma brezvestno pripušča ta § 14. tudi za slučaj, da bi državni zbor s skoraj neverjetno naglico res opravil v enem tednu ogromno delo brambne reforme. Torej pravcati dolus eventualis. . . .

In baš ta dolus največ razburja. Mnoge stranke bi bile pripravljene pristati na vladine zahteve, ker gre v tem slučaju za izredno važno državno zadevo, toda bojijo se, da se parlament navzlic tej pozhrtvovalnosti in sebe zatajevanju ne bi izognil zagroženim posledicam, ker vidijo, da je vlada baš pri najvažnejši zadevi, ki igra v položaju najodličnejšo in odločilno vlogo, skoraj popolnoma pasivna. Kaj pomaga, če obljubijo velike stranke pričetiti z brambno debato 17. t. m. ter jo do 25. t. m. končati, ako pa vlada do danes še ni ničesar storila, da se izogne grozeči rusinski obstrukciji?

Že v današnji konferenci je izjavil v imenu rusinske zveze posl. Lewickij, da bojevo rusinski poslanci proti vsem nameram vlade rabili najskrajnejša sredstva. Če ostanejo Rusini pri tej nameri, potem je pravočasna rešitev brambnih zakonov nemogoča, potem pa je onemogočena tudi pravočasna odobritev budgetnega provizorija — in § 14. je navzlic pozhrtvovalnosti parlamenta neizogibna posledica. . . .

Situacija je torej velekritična, naravnost usodna. Usodna pa postaja tudi za nekatere parlamentarne organizacije, predvsem za Jednotni češki klub. Narodni socijalci in Masarykova skupina se z vso silo protivijo vsaki popustljivosti napram vladi ter grozijo s konsekvencami. Posl. Klofač priobčuje v klubovi korespondenci članek z naslovom: pred razpadom »Jedn. češkega kluba« . . .

Minister Heinold zahteva, da mu stranke že jutri, najpozneje po-

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

Drugi del.

(Dalje.)

Vsak hip je našel v svojem salonu, kadar se je vrnil domov, sedaj senatorja, sedaj poslanca, višjega uradnika ali generala, ki so občevali z Madelēno resnično prijazno, kakor s staro prijateljico. Kje se je bila seznanila z vsemi temi ljudmi? V družbi, je dejala. A kako se ji je posrečilo, pridobiti si njih zaupanje in naklonjenost? To mu ni hotelo v glavo.

»To bi bila prava diplomatka,« si je mislil.

Često je prihajala prepozno k obedom, zasopihana, rdeča, trepetajoča, in je dejala, še predno si je snela pajčolan: »Danes imam zopet nekaj za posladek! Le premisli si to, pravosodni minister je pravkar nastavil dva uradnika, ki sta bila v mešanih komisijah. Takoj mu jo zarobiva, da bo pomnil.«

In zarobila sta jo ministru, in drugi dan še enkrat, in naslednji dan še tretjič. Poslanec Laroche-Ma-

thieu, ki je diniral ob torkih na rue Fontaine, po grofu de Vaudrec, ki je bil prvi v tednu, je krepko stisnil roko in ženi roko z izrazi največjega zadovoljstva. Venomer je ponavljal: »Halament, to je vojska! Pa da ne bi sedaj prodrli!«

Upal je namreč, da se mu res posreči sneti s kljuko portfelja za vnanje zadeve, na katerega je že izdavnja prežal.

Bil je izmed tistih politikov, ki imajo po več obrazov, brez prepričanja, brez posebne nadarjenosti, brez poguma in resnega znanja; advokat z dežele, dobrodušen možak iz provincijalnega mesta, ki je po zvitrepsko jadral med vsemi skrajnimi strankami, neke vrste republikanski jezuit in sumljiva liberalna goba, kakor jih poganja na stotine na popularnem gnojišču občne volilne pravice.

S svojim seljaškim macchiavelizmom je vžival veljavo med svojimi kolegi, med vsemi tistimi, ki so izgrešili svoje cilje, in iz katerih si izbirajo ljudje poslance. Bil je dovolj čeden in korekten človek, dovolj priljuden in ljubezniv, da se bi lahko kam povzpel. Uveljavil se je bil že v mešani družbi visokih dostojanstvenikov, ki je bila iz vseh kotov zdrgnjena in ne prefiga.

Povsod so govorili o njem: »Laroche bo še minister,« in tudi on je bil še bolj trdno od drugih uverjen, da bo Laroche še minister.

Bil je izmed glavnih delničarjev pri listu očeta Walterja, njegov tovariš in drug pri pre mnogih finančnih podjetjih.

Du Roy ga je podpiral z zaupanjem in z nejasnimi nadami za poznejše čase. Sicer pa je samo nadlajeval dele, ki ga je bil začel Forestier, kateremu je bil obetal Laroche-Mathieu zaslužni križec, kadar pride njegov dan. In sedaj bi prešlo odlikovanje novemu Madelēninemu možu na prsa; to. Nasploh pa se ni nič izpremenilo.

Tako zelo se je videlo, da se ni nič izpremenilo, da so začeli Du Roy tovariši zbadati s šalo, ki ga je začela jeziti.

Sedaj ga niso klicali več drugače nego: Forestier.

Komaj je stopil v uredništvo, je že kateri zaklical:

»Slišiš, Forestier!«

Delal se je, kot da ne čuje, in je brskal med pismi po svojem predalu. Tedaj se je oglasilo iznova glasneje: »He! Forestier.« — In pritažen smeh je šel od ust do ust.

Ko je hotel Duroy v ravnateljstvo sobo, ga je ustavil tisti, ki ga je bil klical: »Oh, oprosti, s teboj bi rad govoril. To je neumno, vedno te zamenujem s tem ubogim Charlesom. In to je zato, ker so tvoji članki njegovim tako presneto podobni. Vsi se motijo.«

Duroy ni odgovoril, a srdilo ga

je; in tajna jeza je vstajala v njem proti rajniku.

Sam očka Walter je izjavil, ko se je vse čudilo v oči bijočim podobnostim v slogu in vsebini med članki novega in starega političnega urednika: »Da, res je Forestier, a bujnejši, krepkejši, pogumnejši Forestier.«

Nekoč drugič, ko je odprl Duroy slučajno omaro z lovikrogli, je zapazil, da so imele krogle njegovega prednika črno tančico okrog ročaja, njegova pa, tista, s katero se je vezbal pod Saint-Potinom vodstvom, je bila okrašena z rožnatim trakom. Vse so bile na isti polici po velikosti razvrščene; in na listku, kakor v muzejih, je stalo zapisano: »Nekdanja zbirka Forestierja in drugov; Forestier — Du Roy — naslednik. Zakonito varstvo. Trpežni komadi, uporabni za vse mogoče prilike, celo na popotovanju.«

Mirno je zaprl omaro in je spregovoril dovolj na glas, da so ga lahko vsi slišali:

»Butcev in nevoščljivcev se nikjer ne manka.«

Zadet je bil v svoj ponos, zadet v svojo ničemurnost, v tisti ponos in v tisto nezaupno pisateljsko ničemurnost, iz katerih izvira vedno budna nervozna občutljivost, enaka pri reporterju in pri genijalnem pesniku.

Beseda »Forestier« ga je bodla v ušesa; bal se je, slišati jo, in kadar jo je slišal, je začutil, kako rdi.

To ime je bilo zanj ostro roganje, pa kaj samo roganje, malo ne žalitev. Klicalo mu je: »Tvoja žena opravlja tvoje delo, kakor ga je opravljal omenu. Brez nje ne bi bil na svetu nič.«

Priznaval je docela, da ne bi bil Forestier brez Madelēne nič; toda on — kam pa mislite!

Potem, ko je bil že doma, ga je ta misel še vedno preganjala. Sedaj ga je spominjala mrtvega vsa hiša, vse pohištvo, vsa drobnjav, vse, česar se je dotikal. Prve čase ni mislil kdovekaj na to; a vsled večnega zbadanja njegovih tovarišev se mu je naredila v duši rana, katero je trvala poslej cela kopa dotle neopazjenih malenkosti.

Nobene reči ni več mogel prijeti, da se mu ne bi bilo takoj zazdelo, kakor da je položil že Charles svojo roko nanjo. Gledal in rabil je samo predmete, ki so služili nekoč njemu, ki jih je bil oni kupil, ljubil in imel. In Georges se je začel vznemirjati, če je samo pomislil na nekdanje občevanje svojega prijatelja s svojo ženo.

Često se je začudil temu razburjenju svojega srca, ki mu je bilo čisto neumevno, in se je prašal: »Kako vruga je to? Prav nič nisem ljubosumen na Madelēne prijatelje. Nikoli mi ni mar, kaj dela. Hodi in prihaja, kakor je je volja, in spomin na tega prokletega Charlesa me spravlja v jezo!« (Dalje prih.)

jutrnjem odgovorijo na njegove propozicije. Torek in sredo sta torej za parlamentalekrični dnevi, ki bodeta morda odločala o njegovi usodi...

V zbornici se je danes nadaljevala razprava o službeni pragmatiki. Dogodki, ki so se vršili izven sejne dvorane pa niso pripuščali poslancem, da posvetijo debati ono pozornost, ki jo zasluži. Seja je tudi slabo obiskana, in radi tega je bilo glasovanje o II. skupini preloženo na jutri. Tudi o nujnem predlogu glede poštinih oficijantov se bo jutri glasovalo. Postopanje bo zopet prav komplicirano; danes je bilo k raznim šš službene pragmatike podanih še nekaj novih spremenjvalnih predlogov, o § 31. in 32. pa nameravajo provocirati socialni demokratje poimeno glasovanje. V smislu vladnega programa naj bi se sicer službena pragmatika najpozneje v tekočem tednu sprejela v II. in III. branju.

Na koncu se je spravil posl. Biankini velevažno zadevo pred javnost avstrijske zbornice. Kazal je na Čuvajeve poskuse, ki stremijo za tem, da se je iz Jukičevega atentata, za katerega je edino odgovoren eksaltiran mladenič sam in z njim vred oni faktorji, ki so upeljali in vzdržujejo na Hrvaškem režim brezpravja in nasilstva, konstruirala nova jugoslovanska zarota, katere korenine je iskati v Belgradu in katere omrežje sega čez Zagreb, Gradec, Dunaj gor do Prage! Pravočasno je v imenu jugoslovanskih poslancev opozoril Biankini na te zločinske poskuse ter proti njim ogorčen protestiral. Komisar Čuvaj sedaj ve, da se nahaja pod kontrolo energičnih opazovalcev, morda ga to še v pravem času spametuje...

Rusini nadaljujejo v odsekih svojo obstrukcijsko taktiko. Poslanec Lewickij govori danes že drugi dan v proračunskem odseku. Atmosfera v parlamentu postaja vedno bolj napeta.

V naslednjem podajemo sejno poročilo:

Zbornica je predvsem nadaljevala specialno debato o drugi skupini službene pragmatike.

Vladni zastopnik sekc. šef baron Fries je najprvo pripomnil, da je že notranji minister obljubil, da pridejo kazniški pazniki na enako stopinjo kakor državni policijski stražniki. Vlada se bo lahko pridružila dodatnemu predlogu posl. Steinwenderja, na podlagi katerega bodo morali dobiti upokojeni državni uradniki, če bodo hoteli delovati v predstevstvu ali upravnem svetu akcijskih družb, posebno dovoljenje centralne oblasti. Da pa more priti službena pragmatika v veljavo, tedaj mora država dobiti ne le nove dohodke, temveč morata biti rešena tudi oba zakonska načrta o uredbi službenih razmer sodnih uradnikov in srednješolskih učiteljev. Vladni zastopnik se je nato bavil z nekaterimi ugovori, ki so jih razni poslanci navedli proti § 31. in 32.

Kršč. socialist posl. Guggenberg je predlagal resolucijo, v kateri pozivljajo vlado, naj še enkrat natančno preštudira uvrstitev posameznih krajev v razrede aktivitetnih doklad.

Soc. demokrat posl. Glöckel je predlagal dodatni predlog k § 30., naj se uradnikom pred preteklim pet let, ko so izstopili iz aktivne državne službe, prepove, sodelovati pri upravi akcijskih družb kot predsednik, upravni ali nadzorstveni svetnik ali pa kot nastavljenec.

Nato so še razni drugi poslanci postavili nekatere izpreminjvalne in dodatne predloge. Ko je govoril še vladni zastopnik sekc. šef pl. Galecki, sta bila izvoljena generalna govornika in sicer pro poslanec Marchkl, kontra posl. Winter. Posl. Marchkl je prijel posl. Korošca in njegove tovariše, ki so delali največje ovire in zapreke, da ni bila službena pragmatika že prej rešena.

Razprava je bila nato prekinjena in so začeli razpravljati o nujnem predlogu posl. Pacherja glede položaja poštinih oficijantov. Bila sta izvoljena generalna govornika, pro Kittinger, kontra Buřival. Posl. Gruber je interpeliral zaradi eksplozije na Steinfeldu. Odgovarjal mu je domobranski minister pl. Georgi. Kdo je povzročil nesrečo, še ni dognano, pač je pa morda opravičeno naziranje, da je eksplozija v noči od 8. do 9. t. m. povzročil kak zločinec. In ni izključeno, da ste obe eksploziji v zvezi. Minister je izjavil, da se bo za rodbine ponesrečenih skrbelo in da se bo preiskava kolikor mogoče hitro vršila.

Posl. Hofmann - Wellenhoi je omenjal nevarnost, ki obstaja iz istega razloga za mesto Gradec in okolico, ter zahteval, naj se smodnišnice iz okolice graške še pravočasno premeste.

Posl. Biankini je govoril o atentatu v Zagrebu in je pripomnil, da se ga mora s človeškega stališča obžalovati. Vendar ga morajo pa resno upoštevati vsi prijatelji miru in reda. Absolutistični režim na Hrvaškem povzročil je žalibože atentat. Jugoslovani protestujejo proti aretaciji šestdesetih vseučiliščnikov, ki po izpovedi Jukiča samega niso z njim v nikaki zvezi. Nato je bila seja končana.

Štajersko.

Iz Konjic. Blizu Žiž je sedel v nedeljo opoldne zrakoplov »Nadvojvodinja Marjeta« na tla. Plaval je iz Maribora nad železniško progo proti Pragarskemu, kjer se je obrnil proti Konjicam. Vozil ga je nadvojvoda Jožef Ferdinand, katerega so spremljali kot pasažirji načelnik štajerskega zrakoplovnega društva Hanson, vseučiliški profesor dr. pl. Ficker, odvetnik dr. K. Rintelen in stotnik pl. Hoffory. Nadvojvoda je bil zelo razveseljen, ko je videl, kako pridno je domače kmečko ljudstvo pomagalo spravljati in zavijati zrakoplov.

Sadna letina na Štajerskem. (Poročilo združene vnovčevalnice za sadje v Gradcu.) Povprečno je pričakovati letos normalne srednje letine, plas kakih 15%. Kaj takega od zadnje obilne sadne letine leta 1908. nismo več imeli. Jabolka, ki pridejo za našo sadno trgovino v prvi vrsti v poštev, kažejo jako ugodno, posebno v višjih legah in pri poznih sortah. Zgodnja jabolka so pa zelo trpela vsled mraza in hode letina pri teh vrstah slabša ko srednja. Bolj srednja kažejo samo v nekaterih okolicah spodnje rabske

in murske doline. Hruške ne obetajo toliko; zelo bodo obrodile tepke in odobne vrste za mošt, letne in deloma tudi jesenske ter zimske namizne vrste pa je mraz precej poškodoval. Na boljši pridelek teh hrušk je upati le po posameznih srednještajerskih krajih. Malo bo pa letos vsled hudih mrazov sredi aprila in začetkom maja sliv, črešeni, višeni, marelice, orehovi in breskevi.

Iz Središča. Umril je tu Franc Horvat, 78 let star. Mož je bil stare vere veseljak in je znal popevati nebroj starih narodnih pesmi.

Od Sv. Boštne nad Središčem nam poročajo: Silno kratko pridigo smo imeli na binkoštni ponedeljek. Župnik Zadravec, slavnoznani »kardinal«, kakor ga »bojavljejo« celo njegovi stanovski tovariši, je stopil na prižnico in rekel: »Predgo v om bi, pa ste me v »Narodni list« dali. zoto v om nam predgo, naj vam tisti predga, ke je piso.« Nato se je obrnil in šel. Navzoči »liberalci«, katerih je na veliko žalost župnika Zadravca polna fara, so se muzali, klerikalci so študirali, kje bi dobili tisti »Narodni list«, ki je njihovega dušnega pastirja tako užejal. A očitno jih ni to prav nič vznemirjalo, da so ostali brez božje besede iz ust župnika Zadravca.

Zveza narodnih društev je priredila minulo soboto v celjski Citalnici javno predavanje. Predaval je gosp. dr. A. Božič o narodnostnem in gospodarskem pomenu Celjske okolice za Slovenstvo v Celju in na Spodnjem Štajerju vobče. Gosp. dr. Božič nam je vsled marljivega svojega delovanja v občinskem odboru Celjske okolice znan kot izvrsten poznavalec razmer v tej, za Trbovljami največji spodnještajerski slovenski občini — sobotno predavanje nas je o tem pričalo. Zares velika škoda, da ni bil vsled umazanij intrig izvoljen za okoliškega župana! V svojem predavanju je gosp. dr. Božič natančno ocenil gospodarske razmere raznih stanov v okolici, kakor delavcev, kmetov, obrtnikov, industrijalcev ter je na podlagi številnih primerjal slovensko moč z nemško in nemškutarsko. Konečno je podal zanimiv načrt, kako nam bo treba utrjevati svoje postojanje v Celjski okolici. Predavanje je trajalo skoro dve uri, vkljub temu ni bilo videti na mnogoštevilnemu poslušalstvu niti najmanjše utrujenosti.

Iz Maribora. To in ono. V soboto zjutraj je prišel krčmar Asinger iz Kamnice v Maribor na trg nakupovat. Nakrat ga je zadela srčna kap, omahnil je in izdihnil. — Pri tovarnarju Jos. Freundu je bil vslužben neki Vertanič od Sv. Miklavža. Nedavno so ga odslovili ker je grozil z umorom. 7. t. m. je vlomil v tovarno, koder je pa bil aretiran na poziv posestnika. Ko so ga preiskali, so našli pri njem dolg, ostro nabrušen nož. — Mariborska policija je te dni aretirala nekega Frana Vrečica, pomožnega delavca iz Radgone. Vrečica je zasledovala deželna sodnija v Gradcu potom tiralnice radi neke večje tatvine. Oddali so ga mariborski okrožni sodniji.

Klerikalna gorečnost. Iz Maribora nam pišejo: Ni še dolgo tega, kar se je naša »Straža« z velikim navdušenjem zavzemala za slovenske trgovce in obrtnike in skušala prepričati javnost, da so ravno njeni pripadniki največji dobrotniki in prijatelji narodnih trgovcev in obrtni-

kov. Že takrat smo vedeli, da tiči za vsem tem je hinavščina in strankarska dobičkalnost. Koliko je klerikalni gospodi mar za dobrobit ravno trgovskega in obrtniškega stanu, je pokazala »Straža« ravno zadnje čase, ko ne najde niti besedice v obrambo naših slovenskih trgovcev in obrtnikov napram izbruhom nemškega terorja v »Marb. Ztg.« Rajše je pisarila o Kregarjevem procesu, psovala slovenske Celjane — kakor da bi opravljala s tem kako važno delo! Pustila pa je v nemar vsako, tudi najmanjšo obrambo proti vsem izbruhom omenjenega lista. »Straža« je neprekosljiva, kadar se lahko šopiri s tujim perjem in tujimi zaslugami, kadar pa gre res za obrambo naroda in narodnih stvari, takrat se skrrije kot zajec za grm. In zakaj? Kdor pogleda njene inserate, bo takoj vedel, pri čem je in — zakaj ji ni mogoče udariti tam, koder bi bila potreba. Mariborskemu trgovstvu in obrtništvu priporočamo, da si za bodoče tako »Stražino« ravnanje zapomni.

Iz Maribora. Orgije nemških dijakov. Pišejo nam. Že dalje časa so opazali v Melju pri Mariboru v gotovih nočeh vsakega meseca tavati cele tolpe nemških dijakov proti notranjemu mestu. Navadno so bili vsi od prvega do zadnjega pijani kot muhe in v takem stanu tudi popevali »najkrasnejše« nemške popevke. Ženske, ki so jih slučajno srečavale so morale marsikaterikrat poslušati najsirovejše opazke in priimke. To početje je trajalo naprej in naprej in dolgo se ni zvedelo, kje ima ta nemški naraščaj svoje brloge, dokler ni prišla minoli teden v Mariboru izhajajoča »Unter-Volksztg.« z večjim tozadevnim dopisom pred javnost. Kot piše oni list, se je našel za gostilno »Gselmann« v Melju neki vrtnar po imenu Ackermann, ki je — seveda pri zaklenjenih vratih — trpel v svojih privatnih prostorih najhujše orgije nemških študentov in raznih deklin. Kot pripovedujejo sosedje so se obhajali bakhanalni, ki menda prav nič ne zaostajajo za gotovimi pariškimi večeri. Pozivljamo mariborske šolske oblasti, da uvedo preiskavo in doženejo, kaj je na stvari.

Murski Sokol v Ljutomeru priredi — kakor smo že poročali — dne 16. junija pešizlet k Sv. Miklavžu na dom brata Ed. Simoniča. Izleta se udeležita tudi Središki in Ormoški Sokol. Spored: telovadba Središkega Sokola, telovadba Murskega Sokola (vaje s kopjem in na orodju), nastop naraščaja. Temu sledi prosta zabava s srečolovom, govori itd. Svira narodna godba ormoška pod vodstvom g. D. Serajnika. Vabimo vse narodno čuteče prijatelje telovadbe na to prireditev.

Koroško.

Zopet ena samostanska šola manj. Šolske sestre usmiljenke v Št. Vidu ob Glini so odgovedale občini s koncem letošnjega šolskega leta zasebno deklško šolo in se vrnejo v svoj samostan nekeje na Tirolskem. Šolska oblast je takoj uredila, da pride 120 učenk, ki so obiskovale do sedaj šolo samostanskih sester z drugimi letom v javne šole. To pa seveda cerkvenim oblastim ni bilo všeč in škof dr. Kalterer je stavil predlog, da kupi on šolsko poslopje in pošlje šol-

ske sestre, samo da ostane samostanska šola. Konferenca zaupnikov z županom dr. Spöckom pa je ta predlog zavrnila.

Prijet avstrijski vohun. V Pontebisu so aretirali Italijani nekega avstrijskega topničarskega častnika, ki je prišel iz Celovca. Laški listi poročajo, da si je hotel ogledati ta častnik laške utrbe v Stadeni. Laško obmejno stražo so opozorili na tujca domači dečki, ki so se v bližini igrali. Stražniki so nato aretirali častnika v neki pivnici, kjer se je nahajal v družbi več drugih nemških izletnikov. Častniki so takoj zaslili v so ga odpeljali nato v Videm, kjer bodo uvedli proti njemu preiskavo zaradi vohunstva.

Primorsko.

Iz Komna. Umril je dne 10. t. m. v pokojeni šolski voditelj petrazrednice pri Sv. Ivanu pri Trstu, gosp. Fr. Pelizzon (Pelicon). Bil je že nekaj let v pokoju, živeč pri Sv. Ivanu. Tam ga je pred leti zadela kap, a ozdravel je, preselivši se v Komen na Kras. V Komnu je živel še eno leto skupaj s svojo hčerko. Dne 8. t. m. je šla njegova hčerka Cilka po opravilih na Prosek, a ko je prišla zvečer domov, ga je našla nezvestnega, sedečega v svoji sobi v naslonjaču. Zadel ga je kap. Prijel je takoj z avtomobilom okrajni zdravnik gosp. dr. Verčon iz Sežane, kateri je izrekel, da ni upanja, da bi okrevale. Včeraj je umrl, ne, da bi prišel k zavesti. Star je bil 63 let. Danes (11. t. m.) bode pogreb.

Za župana v Kanalu je bil izvoljen vrl Slovenec in zaveden naprednjak gosp. Anton Križnič, veleposesnik in obenem lastnik lesne tovarne v Podmelcu. Za podžupana pa je izvoljen gosp. Josip Baudaž, trgovec v Kanalu.

Tržaška porota. Včeraj bi se bila morala vršiti pred tržaškim porotnim sodiščem obravnava proti izdajatelju lista »Coda del Diavolo«. Tožnica je »Banca Friulana«. Obravnava pa so na predlog tožnice, da se delegira drugo sodišče, preložili.

Bratomor zaradi žene. Pred gostilno »Al Vesuvio« sta se sprla snoči brata Peter in Josip Angelico. Spor je nastal zaradi tega, ker je mlajši brat Peter skušal pregovoriti brata Josipa, da naj se ta pobota s svojo ženo, od katere se je pred kratkem ločil. Med preprirom je potegnil starejši brat nož in večkrat udaril proti bratu. Zadal mu je težke rane na spodnjem delu telesa. Ranjenca so odpelali takoj v bolnico, napadalca pa so ob treh zjutraj aretirali. Obtoženec dejanja ne taji, trdi pa, da je bil tako pijan, da ni vedel, kaj je naredil.

Predrzen napad na ulici. Snoči v mraku so obkolili na cesti Molin a vento neko zasebno uradnico, ko se je vračala domov, nenadoma štirje moški. Eden jo je prijel za usta, drugi pa so ji izza pasa vzeli zlato uro z verižico. Nato so napadalci pobegnili. Dekle je klicalo pomoč in došli pasanti so tekli za napadalci. Tri so vjeli, četrti z uro in verižico pa je pobegnil.

Mladi noji v Brionskem zverinjaku. V Brionskem zverinjaku so uredili pred kratkem valilnico za noje. Do sedaj so legle samice že 69 jajc. Iz prvih šestih jajc so se izvalili krasni mladiči. Valjenje traja 42 dni, da se bo izleglo v naslednjih po 6 do 8 dni še veliko mladičev.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Deveti del.

(Dalje.)

V.

Prevarani goljufi.

Prišedši naslednje jutro v sobo, kjer so bili zbrani poveljniki, je Rienzi takoj zapazil, da je Brettone še vedno slabovoljen. Arimbald ni mogel videti, ker je stal v kotu kraj okna.

»Lepo jutro imamo, gospodje,« je dejal Rienzi. »Solnce se nam prijazno smeje. Že zgodaj sem dobil iz Rima poročilo, da se nam opoldne pridružijo nove čete.«

»Veseli me, senator,« se je oglašil Brettone, »da ste dobili dobre vesti, ki bodo odtehtale slabe vesti, ki jih jaz prinašam. Vojaki so nevoljni in se pritožujejo, da niso dobili plače. Če ne dobe denarja, se bojim, da ne pojdejo nad Palestrino.«

»Kakor hočejo,« je ravnodušno odgovoril Rienzi. »Prišli so šele pred nekaj dnevi v Rim. Plačo so dobili vnaprej — če zahtevajo več, naj jim to ponudi Colonna in Orsini. Oditite s svojimi vojščaki, gospod vitez, in zdravstvujte.«

Ta izjava je Brettone spravila iz ravnovesja. Njegov namen je bil, dobiti Rienzija vse bolj v svojo oblast in preprečiti, da bi se z zavzetjem

Palestrine povečala Rienzijeva moč. Ravnodušnost, s katero ga je Rienzi odpravil, ga je osupnila da ni vedel, pri čem da je.

»To se ne sme zgoditi,« je po kratkem, iz zadrege izvirajočem molku rekel Montreolov brat. »Mi vas ne smemo kar tako prepustiti sovražnikom. Vojaki, to je res, ti hočejo denar —«

»In dobili ga bodo,« je dejal Rienzi. »Poznam te najemnike — tako je vedno pri njih: punt ali denar. A jaz se hočem zanesti na svoje Rimljane in z njimi zmagati ali pasti — kakor odloči nebo. Naznanite moj sklep svojemu stotniku.«

Komaj so bile te besede izrečene, je vstopil stotnik tujih vojakov, kakor da je z Brettonom dogovorjen.

»Senator,« je rekel z vidnim pomankanjem spoštljivosti. »Vaša povelja za odhod sem dobil in hotel sem oditi s svojimi možmi, toda ti —«

»Vem, prijatelj, kaj hočete reči,« ga je prekinil Rienzi. »Gospod Brettone vam pove moj odgovor. Drugič, gospod stotnik, pa bodite vljudnejši z rimskim senatorjem. Zdaj se lahko odstranite.«

Rienzijeva dostojanstvenost je spravila stotnika v zadrego in čutil se je osramočenega. Pogledal je na Brettone, ki mu je mignil, naj odide. Mož je šel.

»Kaj je storiti?« je vprašal Brettone.

»Gospod vitez,« je rekel Rienzi resno, »najprej se morava porazu-

meti. Ali mi hočete služiti ali ne? V prvem slučaju niste vi meni enakovredni, ampak meni podrejeni ter nimate ukazovati, nego ubogati. Sicer bom pa svoj dolg pri vas poravnal in — svet je dovolj prostoren za naju oba.«

»Obljubili smo vam pokornost,« je dejal Brettone »in bomo svojo obljubo izpolnili.«

»Naj bo izrečeno prej posvarilo, predno sprejemem drugi vašo obljubo zvestobe,« je rekel Rienzi slovesno. »Za odkritega sovražnika imam svoj meč — za izdajalca, zapomnite si to, ima Rim sekuro. Pred prvimi nimam strahu, za drugega ne poznam milosti.«

»To niso besede, ki bi se smele izrekat med prijatelji,« je menil prebledeli in prestrašeni Brettone.

»Med prijatelji. Vidva sta torej moja prijatelja. Dajta mi roke! Prijatelja sta! In to bosta dokazala! Dragi Arimbald, ti si kakor jaz mož knjig — učen vojak. Ali se spominjaš, kar pripoveduje rimska zgodovina? Ko ni bilo v blagajnah denarja za vojake, je sklical konzul vse imenitnike in jim je rekel: Mi, ki imamo časti in službe, moramo biti prvi, ki jih plačamo. Saj me razumeta, prijatelja? Imenitniki so se ravnali po dobljenem migljaju in so potrebni denar skupaj spravili. Vojaki so dobili svoje plačilo. Posnemajmo ta izgled. Jaz sem vaju napravil za zapovednika svoje armade, Rim vama je podelil odlična dostojanstva. Vajina velikodušnost bo dala izgled, od katere-

ga se bodo Rimljani lahko kaj naučili. Prijatelja, jaz čitam v vajinih plemenitih dušah in se vama v naprej zahvaljujem. Vidva imata časti in službe in imata tudi sredstva — plačajta vojake, plačajta jih.«

Če bi bila strela pred Brettonom udarila v tla, bi se ne bil mogel bolj prestrašiti, kakor se je prestrašil Rienzijev migljaj. Pogledal je Rienziju v obraz in zagledal na njem tisti usmev, pred katerim je kraj vse svoje hrabrosti trepetal. Čutil je, da je padel v jamo, ki jo je drugemu izkopal. S senatorjevemu obrazu je čital, da bi vsako ugovarjanje pomenilo napoved boja in za boj še ni bil zrel.

»Razumem vas,« je rekel Rienzi »in storili ste dobro delo.«

Na Rienzijev poziv je vstopil v sobo stražar.

»Pokličite stotnika.« Brata sta še vedno molčala. — Vstopil je stotnik.

»Gospoda Brettone in Arimbald,« je rekel Rienzi, »imata od mene naročilo, razdeliti med vojaštvo tisoč goldinarjev. Zvečer se utaborimo pod Palestrino.«

Stotnik je ves začuden odšel. Rienzi se je v svojem srcu smejal.

»Prijatelja,« je rekel, »saj vendar ne obžalujeta svoje udanosti.«

»Ne,« je odgovoril Brettone. »Ta vsota pomnoži najine dolgove le neznatno.«

»To je odkritosrčno povedano — dajta mi roke — dobro ljudstvo tivolsko me pričakuje na trgu — potreb-

no je nekaj opominov. Zbogom do opoldne.«

Ko so se vrata za Rienzijem zaprla, je Brettone ves besen zagrabil za meč.

»Ta Rimljan se nama posmehuje,« je dejal. »A naj le pride Gautier de Montreal enkrat v Rim — ponosni šaljivec nama bo to drago plačal.«

»Molči,« je dejal Arimbald. — »Tudi zidovi slišijo in ta mali hudčič, mladi Villani, je nama vedno za petami.«

»Tisoč goldinarjev. Upam, da ima moje srce ravno toliko kapeli krvi,« je godrnjal luti Brettone, ne da bi se menil za svojega brata.

Vojaštvo je dobilo denar — armada se je odpravila na pot — Rienzijeva zgovornost je v Tivoliju pridobila mnogo prostovoljcev; divji, napol oboroženi kmetje so se postavili pod njegovo zastavo.

Začelo se je obleganje Palestrine. Rienzi je neprestano in pozorno opazoval Montreolova brata. Pod pretvezo, naj bi italijanske prostovoljce naučilo v bojevanju, ju je odstranil od njiju vojakov in jih postavil na čelo Italijanov, upajoč, da se teh ne bosta upala zapeljati. Rienzi je sam prevzel poveljstvo nad tujimi vojniki. Njegova dostojanstvena ljubeznjivost, kakor njegova osebna hrabrost, ki jo je pokazal pri raznih izpadih baronske armade, je tuje vojake proti njihovi volji očarala. Toda — kakor najde lovec po najmanjši sledi svojo žrtev, tako je zasledovala neusmiljena usoda Colo di Rienzija.

(Dalje prihodnje.)

Samomor gostilničarja. V Pulju se je ustrelil gostilničar Teodor Burget. Samomor je izvršil zaradi finančnih težkoč.

Kanfanar, 8. junija 1912. Meseca avgusta t. l. bomo imeli vendar enkrat občinske volitve. Že dolgo časa vlada na občini popolna anarhija. Hrvaški občinski svetovanci so se svojih časti odpovedali in zahtevali nove volitve, ker niso mogli delati v prosepih in korist občine nič pod tiranijo obč. pisarja Košara. Tega je deželni odbor v sporazumu z županom nasilno vzdrževal v Kanfanaru kot tajnika, zanj ni nikdar glasovala hrvaška večina. Košara je dobro vedel, kje ima oporo in se že po tem mudi ravnal. Vse mu je bilo dovoljeno. Toda časi se spreminjajo. Volitve so pred durni in Košara je postal ponižen. Zdal leta sem pa tje in išče pomoči. Toda ljudstvo ga pozna in mu ne bo sedlo na limanice. Na dan volitev bomo z njim in z njegovimi privrženci tako temeljito obračunali, da si on tega niti ne misli. Strah jih je in ponujajo nam to in ono, strašijo nas, kjer morejo, ampak vse to ne bo nič koristilo. Boj bo hudi na obeh straneh. Pri nas boj pošten, odkrit, pri njih pa boj denarja, sleparije in strahovanja. Ampak mi se ne bojimo. Tirane moramo pogrnati in če jim ni prav, naj gredo kamor spadajo. (Cossara! Basilisco e compagni!). Vporabili bodo vsa sredstva poštena in nepoštena, da bi se še za enkrat vzdružili na krmilu, toda ljudstvo je postalo zavedeno, in se ne pusti slepo vleči od tujcev. Sramotno je, da v občini z veliko večino hrvaškega prebivalstva (96 odstotkov) gospodarijo tujci. Veseli nas pa dejstvo, da bo okrajno glavarstvo v Pulju samo vodilo volitve. To smo želeli v interesu javnega mira, ker če bi Košara vodil volitve, bi znal priti do hudih spopadov med obema strankama. Košara je namreč že dobro znan okrajnemu glavarstvu (ljudsko štetelj). Veliko pritožb čez njega in njegove pristaše leži že na okr. glavarstvu deloma rešenih, deloma pa ne. Na naši železniški postaji je zdaj kar vse narobe. Nekaj novih uslužbencev je prišlo, ki mislijo, da si na adresu naših ljudi lahko dovolijo marsikaj. Svarimo jih, naj se ne igrajo z ognjem, ker bi se znali opeči! Komur pri nas ne ugađa, pa naj gre ali v Rim ali Berolin, menda bo tam boljše za take »fine« ljudi. Č. kr. ravn. drž. železnice pa priporočamo, naj k nam ne pošilja ljudi, ki ne znajo našega jezika, ker mi se njim na ljubo ne bomo učili ne laščine, ne nemščine. Mi se ne bomo pustili izživati na naši zemlji. Hvaležni pa smo direkciji, da je premestila hudega fanatika, prožnega mojstra »Kudernatscha« iz Kanfanara in mu želimo, da bi mu bolje šlo med Slovenci v Ljubljani, kot pa pri nas.

Iz sodne službe. Predsednik okrožnega sodišča, Matija Bojanič, v Dubrovniku, je imenovan za dvornega svetnika in za predsednika okrožnega sodišča v Splitu. Na njegovo mesto v Dubrovnik pride višji deželnosodni svetnik S. Merlo v Zadru. — Višji deželnosodni svetnik v Zadru, Ivan Paštović, pa je dobil naslov in značaj dvornega svetnika. — Prestavljena sta okrajna sodnika H. Nouveiller iz Kotorja v Split in Šimen Burić iz Imotski v Benkovac. — Sodnik višjega deželnega sodišča, dr. K. Pašini, je imenovan za sodnika v Biogradu. — Imenovani so: Za deželnosodnega svetnika namestnik državnega pravdnika dr. Mih. Podnjec v Zadru, okrajna sodnika Viktor Orebica in dr. Jur. Lucich v Splitu za Kotor, za okrajnega sodnika sodnik Kazimir Sorić v Splitu in Frid. Heni v Biogradu za Šibenik in za sodnike avskultante Štefan Ilić za Imotski, Aleksander Rupčić za Škradin in Ivan Marčević za Imotski.

Iz Aškerčevega življenja.

(Donesek k biografiji.)

Aškerčeva biografija še ni napisana, bodoči njegov biograf pa bo moral konstatirati, da je bil pokojnik ne le med največjimi jugoslovanskimi pesniki in najpogumnejšimi svobodomislenci, nego da je bil tudi vse svoje življenje mučenik za svoja načela in svoje prepričanje.

Iz svojega občevarja z Aškercem priobčim — kolikor možno z njegovimi besedami — danes vsaj par epizod iz njegovega življenja. Priporinjam, da sem slišal te epizode iz Aškerčevih ust v mestnem arhivu ter sem si jih, vrnivši se v svojo pisarno, takoj, torej še iz najsvežjšega spomina, napisal.

Aškerc mi je pravil:

»Neki cerkovnik, Adolf Švarc, me je zatožil, da pri procesijah ob Sv. Telesu, ki so se vršile v velikih ovinkih preko polja, in sicer pri blagoslovih v poljskih kapelicah ne pojem, nego dotične molitve je čitam.

Poklican pred škofa zaradi te tožbe, sem dejal: Jaz nisem nikak Herkules, da bi mogel tuliti tako, da bi odmevalo od gora. Ker sem šibak ter imam po procesiji pridigo in nato še peto mašo in darovanje (ofer), moram svoj glas štediti ter fizične moči hraniti. Sicer bi omagal pred zaključkom opravila, zlasti ker moram vedno stati ter biti tešč do 1. ali celo do pol 2. popoldne.

»Očitati so mi, da pri litanijah, ko čitam imena svetnikov, nalašč izpuščam besedo »sveti« ter čitam le: ... Janez, Luka ... , namesto sv. Janez, sv. Luka. Toda to je bila laž!

Jako so mu zamerili, ker je nekoč pridigal, da ni nihče dolžan verovati, da so angeli resnično nosili po zraku iz kraja v kraj Marijino hiško. Ostro so mu očitali njegov izrek: »Marija ni nikaka veverica, da bi skakala po drevesnih vejah!«

Predzgodovina tega izreka je bila tale:

V neko župnijo na Spod. Štajerskem so začeli naenkrat romati ljudje, ker se je bilo zvedelo, da se neki ženski prikazuje Marija na nekem drevesu. Dotična ženska je kakor zamaknjena klečala in klicala, da vidi Marijo, ljudje pa so se zbirali okoli nje ter ure in ure molili. Mož tiste ženske je pripeljal na samotno sodeček piva ter ga spečal med pobožno družbo. Marija se je prikazovala ženski dalje, a število razpečanih sodečkov je naglo raslo. Mož zamaknjenke je delal izvršno kupčijo, Aškerc pa je o tej sleparski komediji zvedel ter je neke nedelje energično posvaril svoje župljane, naj vendar ne verujejo takih sleparstev. Pri tej priliki je dejal, da »Marija ni nikaka veverica.« Za ta svoj izrek je bil klican pred škofa!

Na nekem slovenskem političnem shodu poslanca Ivana Vošnjaka, ki mu je predsedoval Miha Vošnjak, je govoril Ivan Vošnjak proti Čehom, češ, da so »preveč liberalni in da krščansko-katoliški Slovenci ne morejo hoditi skupno s Čehi.« Na tistem shodu je bilo več župnikov in kapelanov, Aškerc pa je sedel pri stranski mizi; naenkrat je vstal in »protestiral, da se vlačijo vera na politični shod.« Dejal je: »Poslanci naj skrbje za narodnost, za vero pa že poskrbe cerkev in njeni organi! Vere našemu narodu nihče ne prepoveduje; vsakdo more k mašam in in na božja pota, če in kadar kdo hoče. V nevarnosti pa je naša narodnost, a ne vera!« Zaradi teh besed je bil zopet tožen škofu Napotniku ter se je moral zagovarjati.

V Rimskih Toplicah je Aškerc mnogo občeval z ondornim nadučiteljem in z učiteljico. Tudi to je zvedel škof in je Aškerca pri neki vizitaciji strupeno vprašal: »Kako pa se piše — učiteljica?« Aškerc mu je suho odgovoril, in škof ni učiteljice omenil več.

Kakih pet let potem, ko je začel Aškerc priobčevati svoje pesmi, torej nekako leta 1885., je dobil Aškerc od mariborskega knezoškopijskega ordinarijata dopis s podpisom škofa Maksimilijana Stepišnega. Pismo je bilo jako ostro, češ »da govori, da je »Gorazd« kapelan Anton Aškerc, ki piše »nekatoliške in nenravne pesmi, kakor »Novi svetnik«, »Vaška balada« (»unsittlich«). »Balada o potresu« i. dr. In pristavljeno je bilo: »Naj piše, če že mora pisati, v dobre katoliške liste, ne pa v »Ljubljanski Zvon«!«

Leta 1906., meseca januarja, je praznoval Aškerc 50letnico svojega rojstva in 25letnico svojega književnega delovanja. V dunajskem »Zvonu« je namreč priobčil leta 1880. prvo svojo romanco: »Trije popotniki« s pseudonimom Gorazd. Zakaj si je nadel ta pseudonim po koroškem vodvi, ni vedel sam.

Aškerc je Stritarja do svoje smrti vedno spoštoval kot izbornega stilista in izvrstnega urednika »Zvona«. Njegove zasluge za pridobitev novih talentov slovenski beletristiki je vedno prav posebno naglašal. Zaradi »Prešernovega albuma«, kamor Stritar ni pisal, in zaradi Stritarjevega »Literarnega pisma« z ozirom na Aškerčevo himno »Mi vstajamo ...!«, pa je imel Aškerc malo jezo nanj. Vobče se mu je zdel Stritar premalo Slovan.

Brskanje po malenkostih v Prešernovem življenju je bilo Aškercu sila zoprno ter se je mogel zaradi tega zelo raztogotiti. Dne 15. decembra 1906. mi je dejal: »Nazadnje bodo ti smešni pikolovci začeli še stikati, kolikokrat je Prešeren v svojem življenju — poljubil! To je že prebedasto!«

Uredništvo »Ljubljanskega Zvona« je prevzel Aškerc baš v dobi, ko so se pojavili s celo ploho slovenski dekadentni pesniki. Aškercu ta dekadentna struja nikakor ni ugajala in marsikogar je vzlic svoji potrpežljivosti in toleranci odklonil. Vedno si je domišljal, da ima prav zaradi teh odklonitev med mladimi literati toliko nasprotnikov.

Napada Ivana Cankarja v »Slovenki« ni mogel nikdar pozabiti ter ga je silno bolel. Tudi O. Zupancič-

ve puščice v »Naših zapiskih« so ga zelo žalile. Zadnja kritika v »Ljubljanskem Zvonu« o »Poslednjem Celjanu«, ki jo je napisal najmlajši naš novelist, ga je močno potrla ter mu vzela vsako veselje za nadaljnje pisateljevanje. Še predposlednjega dne svojega življenja, v sredo popoldne, mi je dejal v magistratni registraturi: »Ah, pustite me pri miru z literaturo!« in ježno je zamahnil z roko ...

Kočno naj v karakterizacijo predragega pokojnika zapišem se Aškerčevo varijacijo znanega Goethejevega gesla:

»Občnih zborov, kinematografa, operete in havelocka ne trpi!«

Tovariš.

Dnevne vesti.

+ Klerikalci in slovensko gledališče. Klerikalci si hočejo menda za vsako ceno pridobiti žalostno slavo, da so ubili slovensko gledališče v Ljubljani. Najprej so sklenili, da mora gledališkega ravnatelja potrditi deželni odbor in da je treba vse igre, ki jih hoče gled. vodstvo uprizoriti, predložiti dež. odboru v cenzuro. Po teh pogojih je postalo gledališče popolnoma odvisno od milosti ali nemilosti dež. odbora. Dasi je Dramatično društvo spoznalo, da bo pod takimi pogoji skoro nemogoče delovati, se je vendar uklonilo, samo da reši gledališče. Ker se je dalje dež. odbor postavil na stališče, da prejšnji ravnatelj Govekar absolutno ne sme več biti vodja slov. gledališča, dasi ga je plačevala mestna občina, se je dramatično društvo zopet uklonilo in je sklenilo, ker praktično izvežbanega gledališkega ravnatelja sploh med Slovenci ni, naj se vodstvo gledališča poveri posebnim intendantom, obstoječi iz več članov. Tako veččlansko intendantno je gledališče že svoj čas imelo in je s takim vodstvom dosti dobro izhajalo. A klerikalci tudi to ni všeč. V »Slovenec« so snoči naznanili svoj sklep, ki se glasi: »Ker Dramatično društvo ni hotelo deželnemu odboru jasno in odkrito odgovoriti na njegove zahteve, s katerimi si zagotavlja primeren vpliv na vodstvo dež. gledališča in uprizorjenih predstav, je dež. odbor sklenil, da z ozirom na doposlani dopis Dram. društva, ki izbegava zgoraj omenjeni zahtevi, gledališča ne more za sezono 1912/13 prepustiti Dram. društvu.« — O kakem izbegavanju zahtevam dež. odbora seveda še govora ni. Dram. društvo je jasno in odkrito povedalo, da se podvrže pogojem dež. odbora in da bo gledališče vodila posebna intendantca, obstoječa iz več odbornikov. Dež. odbor pa s tem ni zadovoljen, menda ker sploh neče biti zadovoljen, ampak le išče pretveze, da bi naredil konec slov. gledališču.

+ Klerikalci in deželni muzej. Na naše trditve, da so se v zadnjem času plače nastavlencev v deželnem muzeju zvišale od 3600 kron na okroglo 17.000 kron, je potreboval »Slovenec« cel teden, da je odgovoril. Toda kako je odgovoril? Mesto da bi povedal, če je res, da je preje stalo vodstvo muzeja samo 3600 K na leto, dočim stane sedaj isto delo okroglih 17.000 K, se lovi klerikalno glasilu za raznimi malenkostmi in skuša z gostobesednostjo in zavijanjem prikriti javnosti resnico. »Slovenec« sicer pravi, da je uprava muzeja sedaj vzorna, ko se je izpraznil — Avgijev hlev, toda dokaza za to ni doprinesel. Sicer pa se uprave kot take nismo dotaknili, marveč smo samo konstatirali, da vodstvo muzeja ni prav ničesar storilo, kar bi upravičilo, da so se izdatki za muzejsko osebje povišali od letnih 3600 kron na okroglih 17.000. Da si je znal ravnatelj dr. Mantuani muzej urediti tako, kakor to odgovarja njegovi komoditeti, to priznavamo brez vsakega pridržka, toda to ni znanstvene vrednosti muzeja čisto nič zvišalo. Kakšni so administrativni prostori, kako je urejena pisarna, kako je opremljena ravnateljeva soba sprejemnica, vse to je postranskega pomena, glavno je, kako je z znanstvenimi zbirkami, kaj s knjižnico in kaj z arhivom? »Slovenec« odgovarja na ta vprašanja tako-le: »Pričenja se spisovati katalog. — Arhiv se ureja. — Preureja se nadalje zbirka slik, ki bi bila že razobešana, da niso tehnične zapreke to preprečile. — Urejevanje prirodopisnih zbirk pa napreduje. — Knjižnica se je vsaj tehnično uredila — in to samo vsled požrtvovalne pripomoči g. dr. Jos. Stareta, kateri se že tretje leto trudi in žrtvuje čas in lastna sredstva v ta namen.« — Kaj se to pravi? Da se glede zbirk, ki so za muzej pač največjega pomena, glede arhiva itd. ni prav ničesar storilo. Če bi se kaj storilo, bi »Slovenec« pač navedel konkretna fakta in bi se ne zadovoljil samo s puhlimi frazami, ki ničesar ne povedo, kakor »se pričnema spisovati«, »se ureja«, »se pre-

ureja«. In knjižnica? »Slovenec« piše: »Knjižnica se je vsaj tehnično uredila — in to samo vsled požrtvovalne pripomoči g. dr. Jos. Stareta, kateri se že tretje leto trudi in žrtvuje čas in lastna sredstva v ta namen.« Torej edino, kar je v muzeju »vsaj tehnično urejeno« je knjižnica, a še to po lastnem priznanju ni za sluga muzejskega vodstva in muzejskih uslužbencev, marveč za sluga požrtvovalnega g. dr. Jos. Stareta. S katerekoli strani si potemtakem ogledujemo gospodarstvo v deželnem muzeju, povsod vidimo, da se trošijo za muzej neverjetno visoke vsote, ni pa vkljub temu opaziti v tem zavodu prav nobenega napredka. Temu pa se končno ni čuditi, ako se uvažuje, da stoji na čelu zavoda mož, ki proglašajo ogródje želv za — krščanske glave.

+ Zopet denunciacije. Včerajšnji »Slovenec« je priobčil z vidno slastjo to-le brzojavko z Dunaja: »Jukić je izjavil, da se je nedavno udeležil izleta hrvaških dijakov v Belgrad in da je ondi prišel skupaj s člani »Narodne Obrane«. V pogovoru se je takrat omenjalo, da je čudno, da na Hrvaškem ni nikogar, ki bi opustil deželo tirana. Takrat se je poridil v njem načrt, usmrtiti Cuvaja. Nameraval je atentat izvesti na sv. Rešnjega Telesa dan. Pisal je v Belgrad, naj mu pošljejo bombo, dobil pa je le revolver. Pri procesiji na sv. Rešnjega Telesa dan ni mogel priti v Cuvajevu bližino, zato je atentat izvršil pozneje. Jukić je izjavil, da ima tri sokrivce, noče pa povedati njihovih imen.« — Kakor je razvidno, plava »Slovenec« zopet v svojem starem elementu — v denunciacijah, v podlih namigavanjih in zlobnih insinuacijah. Pač ne more opustiti tega posla, če prav bi lahko že zdavna opazil, da mu ta posel ne donaja nobene koristi, še manj pa časti, marveč samo zaničevanje in prezir vse poštenomisleče javnosti in blamažo. Tudi v tem slučaju je tako. Ves svet vé, da je atentator Jukić pristaša hrvaške stranke prava, tiste stranke, s katero so naši klerikalci zvezani, stranke, ki po svojem programu in po svojem delovanju negira eksistenco Srbov in vodi proti Srbom borbo na nož. In somišljenik te z našimi klerikalci politično zvezane stranke bi naj iskal sredstva in navodila za izvršitev atentata pri Srbih, to trditvi je absurdno in neumno obnem. Če kaj takšnega izkuhajo nemški listi, ki jim razmere niso toliko znane, jim ni zameriti, ako pa tako absurdnost pograbi celo slovenski list in jo prodaja kot suho zlato, je to vse obsodbe vredno. Sicer pa »Slovenec« vest že danes dementuje — nemški listi. V današnji »Tagespost« namreč čitamo: »Od zaupne strani se izjavlja, da vest o nekakih atentatorjevih izjavah ne odgovarja resnici. Policija je spravila v svet govorico o Jukićevih zvezah z Belgradom in svrhu, da bi iz tega kovala kapital. V resnici ni Jukić ničesar izpovedal in je samo opetovano priznal, da je sam in brez komplice izvršil atentat z namenom usmrtiti kraljevskega komisarja. Policija je doslej mogla samo to konstatirati, da je browning revolver dunajskega izvora.« — Tako piše graška »Tagespost«. Menda nam sedaj o »Slovenčevih« vesti ni treba več izgubljati besed.

— Anton Aškerc t. Najpopularnejši slovenskih pesnikov sedanje dobe, kremeniti značaj in veliki mislec, Anton Aškerc, je umrl takorekoč na svoj rojstni dan. Porojen je bil namreč dne 9. junija 1856., umrl je pa ob pol 2. zjutraj 10. junija. Govori se mnogo o tem, da so v bolnici pustili Aškerca do popoldne ležati odetega samo z neko rjuho. Resnici na ljubo bodi konstatirano, da so truplo v bolnici balzamirali in da je vsled tega do popoldneva niso mogli položiti na mrtvaški oder.

— Pogreb Antona Aškerca. Danes prenesejo A. Aškerca v »Narodni dom«. Jutri bo truplo ležalo ves dan na mrtvaškem odru v veliki dvorani. Pogreb bo jutri v sredo ob 5. popoldne od »Narodnega doma«.

— Aškerc — Sokol. Pokojni pesnik Aškerc je bil velik prijatelj sokolstva in je pri vsaki priliki naglašal, kako velikega pomena je za Slovence sokolska vzgoja. Ko je služboval še kot kaplan v Mozirju, je bil član »Savinskega Sokola«. Ko se je preselil v Ljubljano, je takoj pristopil Sokolu in mu ostal zvest do smrti. Njegove pesmi, ki v krasnih, vznešenih besedah proslavljajo sokolsko idejo, so splošno znane. Zato menda pač ni potreba spominjati, kaj je dolžno slovensko sokolstvo umrlemu pesniku. Pri pesnikovem pogrebu naj torej nastopi vse slovensko sokolstvo ter mu izkaže zadnjo čast! Slovenska sokolska zveza naj ukrene v tem oziru vse potrebno.

— Vsa narodna društva v mestu, okolici in po deželi se naj v čim največjem številu udeležijo pogreba

pesnika Antona Aškerca. To ni samo pieteta, to je narodna dolžnost!

— Klerikalna surovost. Včerajšnji »Slovenec« je o zadnjih trenotkih pesnika Aškerca napisal tudi tole: »Od pol 12. ure ponoči do pol 2. ure zjutraj so se iz bolnišnice izvijali tako strašni glasovi, da je bilo strežnic groza. To strašno kričanje je trajalo do pol 2. ure zjutraj, ko so bolniki pretresujoči pokliki zamrli na ustih.« — Beležimo enostavno ta dokaz klerikalne srčne finosti ter samo želimo, da bi pisec gori citiranih clinicnih surovosti laglje in mirneje umiral, kakor pokojni pesnik.

— Ruski gostje. V soboto popoldne z brzovlakom je dospelo v Ljubljano 46 Rusov, 32 dam in 16 gospodov, med njimi 3 zdravniki, ostali profesorji, učiteljice, gimnazistke (kurzistke), konservatoristke in učiteljice ter knežinja Natalija Obolenska. Vodila jih je višja učiteljica Olga Andrejevna Grakova iz Moskve. Bili so iz vse Rusije, celo iz Irkutska v Sibiru, iz Orenburga i. dr. Na kolodvoru jih je sprejela deputacija »Ruskega kružka« in zastopnik mestnega magistrata. Prenočevali so gostje v hotelu »Ilirija« in v hotelu »Tabor«. V nedeljo dopoldne so si ogledali mesto, bili so na Gradu, v muzeju, na magistratu i. dr. ter so imeli skupni obed v hotelu »Ilirija«. Po obedu so si ogledali I. mestno deško ljudsko šolo pod vodstvom ravnatelja gosp. Jakoba Dimnika. Ob pol 6. popoldne so se odpeljali v Postojno, da si ogledajo Postojnsko jamo. Prebivali so v »Narodnem hotelu«. Iz Postojne so odpotovali v ponedeljek popoldne na Reko in od tam s parnikom v Ankonu, v Neapelj, Rim, Florenco in Benetke. Iz Benetk pojdejo zopet na Dunaj ter se potem vrnejo domov. Ruskim gostom je Ljubljana izredno ugajala s svojimi parki in nasadi. Jako jih je zanimala procesija s svojimi odnosi ter narodne noše naših kmetov. Na magistratu so si ogledali moderno slovensko slikarstvo in kiparstvo. »Zveza prometnih društev« je dala gostom krasne albume Kranjske, brošure, razglednice i. dr. Ruske goste je občinstvo povsod prijazno pozdravljalo. Družba je bila jako izbrana ter resnično velenoobrazna. V »Iliriji« so pokazali, da so tudi izvrstni pevci ruskih narodnih pesmi.

— Imena ulic. Pišejo nam: Pod stavb so večja mesta podrla, samo zakaj da se imena ulic preminjujejo in omenja Slonovo ulico, Spitalsko ulico, pozablja pa Kravjo dolino. Kurjo vas in druga tako lepo se glaseča imena. Dalje se hudeje, da so podrli staroslavno poslopje stare gimnazije, namesto da bi se veselili, da se je odstranilo, ker je itak izvršila svojo nalogo. Koliko znamenitih stavb so večja mesta podla, samo da se je zadostilo modernim praktičnim potrebam. Trst je baje sklenil, da regulira, odnosno podre staro mesto, koliko starinskih hiš bo tu izginilo. Pri nas bi pa naj ostala ljuba Kravja dolina! Abderiti še niso izumrli.

— Mestna zastavljalnica naznana, da se vrši dražba v aprilu mesecu 1911 zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine itd.), kakor tudi v juniju 1911 zastavljenih efektov (blaga, perila, koles itd.) dne 12. in 13. t. m. v uradnih prostorih od 8. do 12. dopoldne. Obnem se opozarjajo stranke, da zastavljalnica ne jamči za nepravilnosti povzročene po posredovalkah oziroma posredovalcih.

Javna dražba. 20. t. m. ob polu 10. se bo vršila pri c. kr. okr. sodišču v Ljubljani javna dražba realite-te v Selu št. 21 z vrtom vred. Hiša z vrtom vred je cenjena na 31.750 K, najmanjša ponudba znaša 15.875 K.

Umrli je včeraj v ponedeljek popoldne okoli tretje ure v Gradcu pri Litiji vpokojeni okrajni glavar Matija Grill v 79. letu starosti po dolgi in mučni bolezni. V Litijo je prišel kot glavar mesto Vestenecka in potem, ko je šel v pokoj, kar tukaj ostal. Rojen je bil na Kočevskem in nemškega mišljenja, a Slovencev ni bil nikdar neprijazen. N. v. m. p.

Na Gorenjskem prodajajo ponekod užigalice »Lucullus-Zünder«. Kdo je založnik, nam ni znano. Na škaflićah je samonemški napis, da se prodajajo te užigalice na korist »domače prešičereje«. Ni dvoma, da kranjska prešičereja od teh užigalice ne bo imela nobene koristi, marveč da pride dobiček ves v tuje kraje in na korist nemške prešičereje. Prav radi tega ne razumemo, kako so mogle priti te užigalice na Gorenjsko. Kaj se dobe mar na Gorenjskem ljudje, ki so jim nemški prešiči bolj pri srcu, kakor slovenski otroci, katerim v korist se prodajajo Ciril-Metodove užigalice?

Eksplozija v Willersdorfu — kje se je čutila? Eksplozija vojaške smodnišnice pri Dunajskem Novem mestu je bila velikanska in brez dvojma se je zemlja stresla daleč naokoli in se je še dlje slišala eksplozija. — Presenetljivo je pa, kar se nam poroča iz različnih krajev naših dežel.

Iz Medvoda se nam piše, da so onduh na večer eksplozije v Möllersdorfu skoro po vseh vaseh ob pol 10. slišali nekako grmenje. Ravno isto se nam poroča iz Trebnjega na Dolenjskem in iz Podsrede na Spod. Stajerskem. Je - li mogoče, da je bilo to grmenje, ki so je v rečenih krajih slišali pri popolnoma jasnem obzorju, v kaki točki z eksplozijo v Möllersdorfu — to se pač ne bo dalo dognati.

Elektrodiagnostika »Ideal«. Spored za torek 11., sredo 12. in četrtek 13. junija 1912: 1. Žurnal Pathé. (Kinematografsko poročilo o aktualnih dogodkih, športu, modi itd.) 2. Mlin na veter. (Senzacijska drama v barvah. — Hollandova film Co.) 3. Nje moška vloga. (Sijajna ameriška veseloigra. — Vitagrafilm Co.) 4. Maščevanje, ki se ne posreči. (Založba v dveh delih. Italijanski umetniški film z mad. Gonzales, znamenito italijansko tragedijo v glavni vlogi. — Cinesfilm Co.) 5. Tekme v kovčegu. (Burna humoreska z ljubljencem občinstva Maksom Linderjem v glavni vlogi.) V petek, dne 14. junija specialni večer z izbranim sporedom. Med drugim zanimiva drama z levi: »Levi so usli«.

V mestni klavnicni so zaklali od 26. maja do 2. junija 57 volov, 4 bike, 3 krave, 165 prašičev, 157 telet, 32 koštrunov in 38 kozličev. Vpeljalo se je 406 kg mesa, 1 zaklan prašič, 19 zaklanih telet in 4 zaklani kozlički.

Uzmovici. V soboto je bil Pod Trančo aretovan 1869. leta na Škofelji rojeni dninar Fran Anžič, ker je pokradel v Jagrovi hiši na Poljanski cesti nekaj mesa in po tatvini zbežal v Vodmat. Ko se je povrnil zopet v Ljubljano, ga je dohitela usoda. Pri nekem gostilničarju na Dolenjski cesti je služila 18letna služkinja Terezija Fajdigova iz Hrastnika. Ko se ji ni več poljubilo biti tam, je rekla, da je bolna in odšla iz službe. Kmalu za njenim odhodom, so pogrešili 16 K ter tatvino prijavili policiji, ki je simulanko izsledila ter jo aretovala. Obe osebi je policija izročila okrajnemu sodišču.

Osveta. Nekaj Vincencij Zima je imel svoj čas ljubavne razmere z neko služkinjo, ki mu je pozneje dala košaro, vsled česar se je nad njo že večkrat maščeval. Ko je snoči sedel v »Zvezdi«, je prišel Zima k njej ter jo začel tako pretepavati, da je začela klicati na pomoč. Ko se je bližal stražnik, jo je Zima odkuril. Dobi plačilo.

Nesreča. Včeraj so v deželno bolnišnico pripeljali posesnika Rožiča iz Garij, kateri si je pri delu na vrtu zlomil nogo.

Prisiljenec pobegnili. Včeraj je pobegnili od dela 28letni prisiljenec Jožef Kotnik, rodом iz Spodnjega Bernika.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 40 Macedoncev, 7 Slovencev in 30 Hrvatov, nazaj je pa prišlo 40 Hrvatov in Slovencev.

Izgubljeno in najdeno. Neža Jerbova je izgubila kratko, zlato, dvojno verigo. — Sobarica Antonija Urbančičeva je izgubila v nedeljo na borovniškem kolodvoru denarnico s 30 K. — Šolska učenka Cecilija Židanova je izgubila bankovec za 20 K. — G. Pavlina Rossmantova je našla srebrno žensko verigo. — Delavka Marija Rogljeva je našla denarnico s srednjo vsoto denarja. — Postrežnica Marija Primčeva je našla zlato zapestnico.

Koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši ob ugodnem vremenu jutri na vrtu hotela »Lloyd« (Karel Tauses), Sv. Petra cesta št. 9. Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina 40 v.

Razne stvari.

* **Umor v sodni dvorani.** Iz Varšave poročajo: V Riaziancu je bil kmet Kadykov obtožen zaradi ponarejanja dokumentov. Med obravnavo je napadel obtoženec sin z nožem neko pričo, ki je obremenilno izpovedala, ter jo sunil v prsi. Priča je bil takoj mrtev. Morila so prijeli.

* **Lastno mater umoril.** Iz Berlina poročajo: Nekaj sedemnajstletni deček je v odsotnosti svojega očeta napadel lastno mater ter jo s puškinim kopitom udaril po glavi. Žena je padla v klet, ki jo je sin zaklenil in je tam par minut nato umrla. Morila so prijeli.

* **Pomiloščena angleška revolucionarka na Ruskem.** Iz Petrograda poročajo: Angležinja miss Malecka, ki je bila zaradi dozdavnih političnih pregreškov v Rusiji aretirana in na štiri leta težke ječe obsojena, je bila od carja pomiloščena. Nekaj policijski agent jo je spremil čez mejo.

* **Napad na šolarje - izletnike.** Iz Krakova poročajo: Ko se je več šolarjev vračalo na vozu z izleta, so jih napadli roparji blizu Brnovic. Profesora Janika so roparji ustrelili. O zločincih nimajo sledu.

* **Nova eksplozija pri Möllersdorfu.** Dozdaj niso zaradi poslednje

eksplozije nikogar aretirali. Tudi ne verjamejo več, da bi kak zločinec povzročil eksplozijo. Oficijalno zanika, da bi straža videla kakakega sumljivega moža v častniški uniformi.

* **Milijonske sleparije.** Iz Berlina poročajo: Včeraj dopoldne se je ravnatelj tovarne Böse za akumulatore, Haetzfeld, sam javil policiji, ki so ga zasledovali s tiralicco. Haetzfeld je napravil več sleparij in ponaredil več menic v znesku več milijonov kron.

* **Duhovnik napadel škofa.** Iz Brindisija poročajo: Nekaj duhovnik iz San Pietra je bil predvčerajšnjim v avdijenci pri škofu province Lecce ter ga napadel. Strežaji škofovi so preprečili nesrečo. Napad je izvršil iz maščevanja.

* **Samomor milijonarja.** Iz Bregece poročajo: Pariški finančnik, Charles Dubois, ki je že par dni v Bregecu, si je predvčerajšnjim pogljal kroglo v glavo ter nato skočil v jezero. Vzrok samomoru je baje ta, ker je zaigral več milijonov v Monte Carlo.

Zveza slov. odvornikov v Ljubljani

Redni občni zbor

se vrši

v nedeljo, 16. junija ob 10. dop. v mestni posvetovalnici v Ljubljani

in ne kakor se je pomotoma poročalo dne 15. t. m. — Dnevni red obsega poleg že objavljenih točk tudi:

Samostalni predlog g. dr. Alojzija Kokalja radi ustanovitve penzijskega fonda.

Glede na važnost dnevnega reda prosimo zanesljive udeležbe posebno od strani gg. kolegov iz Kranjske, Štajerske in Primorske.

Predsedstvo Zveze slovenskih odvornikov.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ob smrti pesnika Antona Aškercar.

Belgrad, 11. junija. »Srpski Književni Glasnik« duboko žali smrt velikog i plemenitog pesnika Aškercar. Slava svetlom spomenu njegovom! Urednik dr. Jovan Skerlić.

Kamnik, 11. junija. Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« se udeležilo pogreba pesnika Aškercar po deputaciji z zastavo.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 11. junija. Situacija v parlamentu je danes veletkritično nape-ta. Klubi so se danes dopoldne sestali, da se posvetojujejo o včerajšnjih propozicijah ministra Heinolda glede brambnega zakona. Nemški Nationalverband je sklenil sprejeti te propozicije isto tako tudi parlamentarna komisija poljskega kluba, krščanski socialci in Hrvaško - Slovenski klub. Posvetoovanja parlamentarne komisije Enotnega češkega kluba so ostala brezuspešna, ter se popoldne nadaljujejo. Mladočehi in agrarci so pripravljene te propozicije sprejeti. Domneva se, da je vsled tega »Enotni češki klub« razbit. Izstopiti namreč nameravajo radikalci in Masarykova skupina, ker nočejo pristopiti, da bi se izjavil Enotni češki klub za vladne zahteve. Dalmatinski klub se še ni odločil, vlada pa razpoložene, da zavrne vladne zahteve. V slučaju, da je vlada zadovoljna z odgovori posameznih klubov bodo planarne seje za dva dni prekinjene. Brambni odsek bo med tem v celodnevni sejah rešil brambno predlogo ter pride ta v ponedeljek zopet v zbornico, kjer se vrši drugo branje.

Dunaj, 11. junija. V zbornici se je vršilo glasovanje o drugi skupini službene pragmatike, katere najvažnejša §§ sta 31. in 32. K tema paragrafoma so vloženi 3 minoritetni predlogi, in sicer 2 Koroščeva predloga, ki stojita na vladnem stališču in en predlog poslanca Glöckla, ki je še radikalnejši kakor odsekov predlog. O svojem predlogu je zahteval poslanec Glöckl poimensko glasovanje, ki se ravnokar vrši.

Dunaj, 11. junija. V parlamentarnih krogih zatrljejo, da v slučaju, če se posreči vladi doseči večino za svoje propozicije, jutri in v soboto ne bo seje. Pač pa bo trajala današnja seja pozno v noč, da se konča razprava o službeni pragmatiki.

Dunaj, 11. junija. Poslanec Mandić je danes vložil interpelacijo glede enotnega poslovanja delavske zavarovalne družbe v Trstu, v katerem okrožju živi nad 3/4 Slovanov, navzile temu pa je predložil, v katerem pravni svet in uradništvo Italijansko šovinistično. Tudi oba zdravnik sta popolnoma nezmožna opravljati svoje posle, ker bolnikov niti ne razume-ta. Interpelacija navaja nekatere značilne vzglede v tem oziru ter za-

hteva takojšnjo najstrožjo preiskavo in odpravo vnebovpijočih krivic, ki se gode slovenskemu in hrvaškemu narodu.

Dunaj, 11. junija. Zbornica je sprejela službeno pragmatiko do § 81. ter bo še danes razpravljala v tretji skupini službene pragmatike, in o nekaterih manjšinskih predlogih, med temi o predlogu poslanca Rybafa. Današnja seja ne bo trajala dolgo. Jutri bo plenarna seja ter nameravajo stranke prekiniti zborovanje v četrtek, da zboruje brambni odsek.

Dunaj, 11. junija. Poslanec Steinwender je izdelal posredovalni predlog, glasom katerega bi se brambna predloga v zbornici obravnavala sukcesivno, tako da pride prej v razpravo ono, kar je v odseku prej končano. V tem slučaju, ki pa ni slučaj, bi ne bilo govora o tem ali ima prednost brambna reforma ali proračunski provizorij, ter bi tudi one stranke, ki smatrajo vladno propozicijo za preostro lahko soglašale s tem. Ob enem pa bi se tudi Enotni češki klub izognil katastrofi.

Strahovita blamaža slovenskih klerikalcev — klerikalci obsojeni od celoga parlamenta.

Dunaj, 11. junija. Glöcklov minoritetni predlog glede druge skupne službene pragmatike je bil pri poimenskem glasovanju s 240 proti 126 glasovom odklonjen. Pri nadaljnjem glasovanju so doživeli naši klerikalci velikanski fiasko

in ogromno blamažo, kakršne doslej še ni kmalo doživela kaka stranka v parlamentu. Pri glasovanju v posameznih paragrafi službene pragmatike so bili sprejeti vsi odsekovi predlogi z vsemi glasovi razen glasov slovenskih klerikalcev.

Odklonjeni pa so bili vsi manjšinski predlogi slovenskih klerikalcev s tako

uničujočo soglasnostjo, da je bilo videti, da poslanci nočejo samo odkloniti

klerikalno frivolnost marveč jo naravnost tudi obsoditi.

Vloga klerikalnega kluba je bila naravnost smešna in poniževalna. Že od začetka niso bili navzoči vsi odličnejši člani klerikalnega kluba in samo manj pomembni člani kluba pod vodstvom poslanca Korošca so sedeli na svojih klopih. Ko je bil § 31. v smislu odsekovega predloga sprejet, so zapustili že tudi nekateri izmed teh poslancev dvorano. Ko se je vršilo glasovanje o Koroščevem minoritetnem predlogu k § 32. je bilo navzočih samo še 10 klerikalnih slovenskih poslancev, ki so edini glasovali za ta predlog.

K § 44. je stavil Gostinčar manjšinski predlog, s katerim hoče zadržati uradnikom postranskega služke. Pri glasovanju ni niti Gostinčar glasoval za svoj predlog, navzoči so bili samo 4 klerikalni poslanci in

edini Jaklič

je glasoval za Gostinčarjev predlog. Bučen smeh je spremljal ta njegov enoglasni votum.

Slišali so se pa tudi klici ogorčenosti nad to klerikalno frivolnostjo. Klicali so: **To je bedarija! Kje imate danes susteršica?**

Z raznih strani so padale popolnoma upravičene pa zelo trpke besede na klerikalne zastopnike, ki so osramočeni in poparjeni zapustili dvorano.

Nemoteno so bili potem sprejeti vsi paragrafi druge skupine službene pragmatike v smislu odsekovih predlogov, dodatni in izpreminjevalni predlogi pa so bili odklonjeni.

Tretja skupina pragmatike obsega pravice uradnikov, zlasti ureditev njih materialnega položaja.

Smodnišnice.

Dunaj, 11. junija. Dr. Ravnihar je podal danes interpelacijo zaradi odprave smodnišnic na Ljubljanskem polju, ki ogrožajo mesto Ljubljano in ljubljansko prebivalstvo.

Proračunski odsek.

Dunaj, 11. junija. Rusini so nadaljevali včeraj brez ozira na vladni ultimatum v proračunskem odseku svojo obstrukcijo. Poslanec Levickij je govoril tri in pol ure. Danes mu sledi v obstrukciji baje poslanec Vasilko. Vlada je ponudila Rusinom včeraj oficijalno interpretacijo cesarjevega lastnostnega pisma v zadevi rusinskega vseučilišča, ki so jo pa Rusini kot nesprejemljivo zavrnili.

Mladočehi in brambna reforma.

Praga, 11. junija. Mladočehski »Narodni Listy« prinašajo uvodnik, v katerem pravijo, da ima brambna reforma tudi za Čehe mnogo gospodarskih prednosti, tako da je treba to predlogo presojati z drugega vidika kakor doslej v češki delegaciji. Češka politika mora upoštevati željo krone po skorajšnji rešitvi brambne reforme, ker mora računati tudi s prihodnostjo.

Položaj na Ogrskem.

Budimpešta, 11. junija. Združeni opozicijski poslanci so imeli včeraj zvečer konferenco ter sklenili, izdati poročilo, v katerem izjavljajo, da je parlament, iz katerega so bili izgnani opozicijski poslanci z brahialno silo, samo torzo in da so zato njega sklepi neveljavni in protizakoniti. Sestavil se je odsek, ki ima skrbeti za plenarne seje opozicije.

Veliki Varadin, 11. junija. Socialni demokratje so imeli snoči velik protestni shod, nakar je gruča demonstrantov razbila v mestu mnogo oken na javnih poslopih in na hiši grofa Tisze. Demonstranti so tudi kamenjali policijo, pri čemer je bilo mnogo redarjev ranjenih. Končno je posredovalo vojaštvo, ki je demonstrante razgnalo. Ob 9. zvečer je bilo zopet vse mirno.

Nadaljeve nasilnosti Tisze.

Budimpešta, 11. junija. Danes ob 8. je cerniralo vojaštvo parlament, in sicer je bilo okrog parlamenta postavljenih dva bataljona pehote, en bataljon domobrancev in dva eskadrona konjenice. Ko so hoteli opozicijski poslanci, kakor ponavadi, vstopiti v parlament, so jih vojaki ustavili z nasajenimi bajonetmi.

Budimpešta, 11. junija. Revidirani poslovnik je bil sprejet z 230 glasovi. Predsedništvo ogrske zbornice bo danes sprejel cesar v avdijenci. Z dežele poročajo o vedno novih demonstracijah proti nasilstvom Tisze.

Radi atentata na komisarja Cuvaja.

Zagreb, 11. junija. Policija je zaprla 31 visokošolcev in trgovskih akademikov. Dijaki so večinoma Bosanci in Dalmatinci. Policija hoče javnost preveriti, da je bil poskušni atentat na Cuvaja posledica na široko zasnovanega komplota, češ, da je vse to priznal Jukić. Redarstvo je nadalje spravilo v svet govorico, da je Jukić že vse priznal, da je izdal imena svojih sokrivcev in da je izpovedal, da je hotel že pri procesiji na Telovo z bombami ubiti Cuvaja, a da je takrat opustil svoj namen, ker so se mu smilili ljudje, ki bi pri tem po nedolžnem poginili. Vse te vesti so seveda tendenciozno izmišljene, ker Jukić dosedaj še ni ničesar priznal.

Zagreb, 11. junija. Policija razglasa, da je pri aretovanjih dijakih našla 15 browning revolverjev, ki so prav takšni, kakor Jukićev.

Zagreb, 11. junija. Redarstveni organi so dali iz prozornega namena razširiti vest, da obstoji v Zagrebu — dijaško anarhistično društvo, ki je imelo v zalogi veliko bomb. Te bombe so baje dijaki pravčasno vrgli v Savo in policija bo baje pozvala iz Trsta posebnega potapljača, da bo te bombe — našel — ter jih spravil z dna Savine struge. Seveda so to same bajke, ki pa so zelo značilne, ker dokazujejo, da bi zagrebška gospoda zopet rada »vprizorila« velezidajniški proces v drugi izdaji.

Zagreb, 11. junija. Včeraj je bil aretovan predsednik »Hrvaškega akad. podpornega društva« Janko Baričević, pravaš.

Zagreb, 11. junija. V zaporu se nahajajo do sedaj ti-le dijaki: Home-ragić Ibrahim, Gradašević Husein-beg, Mendhardt Fran, Gostinčar Hugon, Cvijić Gjuro, Cesarec Avgust, Čopić Vlado, Galinec vo, Brkić Ivo, Kaman Milan, Barić Peter, Knežić Fr., Maršić A., Miklošević J., Markotić Fil., Budak Mile, Jelić Božo, Zadro Niko, Pavlić A., Tepeš Viljem, Mandušić J., Narančić Dušan, Miljković Husein, Bersa Fr., Košutić St., Schiessl Viktor, Milašinović Ivan in Domajanko Mirko.

Bilinski v Sarajevu.

Sarajevo, 11. junija. Včeraj opoldne je sprejel skupni finančni minister Bilinski v vladni palači konzularni kor ter sprejel nato deputacijo meščanov iz Bihača. Nato je inspiciral urade deželne vlade.

Sarajevo, 11. junija. Skupni finančni minister Bilinski je začel včeraj pogajanja z deželnozborskimi strankami glede delazmožnosti deželnega zbora. V deželnem zboru hoče podati Bilinski obširen ekspose kot odgovor na memorandum deželnega sveta.

Bernhardinec odkril ljubavno tragedijo.

Gradec, 11. junija. V Elizabetinergasse je danes odkril Bernhardinec ljubazno dramo. Pes je udri v neko stanovanje, kjer so našli delavca Esela in njegovo ljubico Julijo Turnškovo ustreljena. Oba sta izvršila samomor že v soboto.

Razdelitev Macedonije.

London, 11. junija. Ministrstvu zelo blizu stoječa »Westminster Gazette« pravi o posetu kralja Ferdinanda bolgarskega na avstrijskem nemškem dvoru, da je imel kralj namen, pridobiti Avstrijo, Nemčijo in Rusijo za načrt, da se Macedonija razdeli med Bolgarsko in Srbijo. »Gazetta« ta načrt simpatično pozdravlja.

Zrakoplovna tekma.

Vratislava, 11. junija. Avijatik Krieger, ki je danes zadnji dospel sem na potu z Berolina, je nadaljeval ob pol 8. svojo pot na Dunaj.

V Belgiji.

Antwerpen, 11. junija. Med klerikalci, liberalci in socialnimi demokrati je prišlo v noči na 10. junija pred »Katoliškim društvenim domom«, kjer so klerikalci napadli več pasantov, do pretepa. Na obeh straneh je bilo mnogo ranjenih. Končno je policija streljala, ter oddala več salv na liberalce in socialne demokrte. Več oseb je bilo mrtvih in mnogo ranjenih.

Izprememba v angleškem kabinetu.

London, 11. junija. Veliki kancelar lord Earl Loreburn je odložil svoje mesto. Na njegovo mesto pride sedanjí vojni minister Haldane, za vojnega ministra pa bo imenovan podtajnik v vojnem ministrstvu Seely.

Kriza v Perziji.

Teheran, 11. junija. Kabinetna kriza v Perziji še vedno traja naprej. Regent se jutri odpelje v Evropo.

ITALIJANSKO - TURSKA VOJNA.

V Egejskem morju.

Dunaj, 11. junija. Z ozirom na to, da so videli pri otokih Samos, Kios in Mitilene italijanske vojne ladje, izjavljajo avstrijski diplomatični krogi: Ker se drži Italija svoje obljube, da ne bo podvzela nikakršnih akcij v Jadranskem in Jonskem morju, je treba računati s tem, da bo Italija razširila svojo akcijo tudi na maloazijsko obal in na severne otoke v Egejskem morju. Centralne vlade so doslej ostale striktno nevtralne. Niti Avstrija, niti Nemčija nista protestirali proti taki akciji in bosta ostali nevtralni, dokler njuni interesi niso direktno tangirani.

London, 11. junija. »Daily Mail« poroča, da se vrše med Francosko in Angleško pogajanja, da bi si obe državi razdelili obrambo angleških interesov v Sredozemskem morju. — Kljub temu ni misliti na tako zvezo ali entento. Angleška bo nadomestila sedanje štiri stane oklopne križarke v Sredozemskem morju z modernimi vojnimi ladjami.

Atene, 11. junija. Turške oblasti so zapustile otok Lemnos.

Carigrad, 11. junija. Turška vlada je naznanila velesilam, da bo zopet zaprla Dardanele v slučaju, da zasedejo Italijani otok Mitilene. V turških krogih govore, da pripravljajo velesile za ta slučaj zelo energično intervencijo za mir.

V Tripolitani.

Rim, 11. junija. Iz Tripolisa poročajo: Stiranajst italijanskih pehotnih bataljonov, več baterij in konjeniška brigada so izvršili predvčerajšnjim napad na neko pozicijo, ki obvlada oazo Zanzur. Boj kolone, ki je izvršila napad iz Gargareša, je trajal od 4. do pol 8. jutraj, nakar so Italijani zavzeli pozicijo v Sidi Abdel el Gili ter začeli to pozicijo utrjevati. Istočasno so Turki napadli Gargareš. Se-le po ljutem boju se je posrečilo opoldne sovražnika na celi črti pregnati, samo v enem delu oaze Zanzur se je sovražnik še držal, vendar se je Italijanom posrečilo, tudi te pregnati. — Turki so imeli nad 1000 mrtvih, na italijanski strani je padel en častnik in 19 vojakov ter 10 askarijev, 8 častnikov, 182 vojakov in 70 askarijev je ranjenih. (?)

Izgnani Italijani.

Solun, 11. junija. Iz Soluna se je izselilo včeraj 350 Italijanov na krovu belgijskega parnika »Claire«. Iz-seljenci potujejo čez Pirej v Neapel.

Solun, 11. junija. Mnogo Italijanov se je odpeljalo s parnikom »Messagerie maritime« čez Genovo in Marseille. Drugi so se odpeljali z železnico. Italijanski zdravniki, ki so nastavljeni v bolnišnicah, so dobili dovoljenje, da ostanejo v Turčiji. Tudi sicer je bilo dovoljenih par iz-jem.

Solun, 11. junija. Oblasti so dovolile nad 100 bolnim in od starosti oslabelem Italijanom, da ostanejo v mestu.

Mirovna pogajanja?

Milan, 11. junija. Petrogradski poročevalec »Secola« je imel razgovor z novim ruskim poslanikom v Rimu Krupenskim, ki je rekel, da se mora glede svojih izjav držati zelo rezervirano. Doslej še ni bil v Rimu in ni konferiral z italijanskimi držav-niki, toliko pa lahko reče, da je z ozirom na sedanji položaj in na evropsko ravnovesje po njegovem mnenju za Rusijo in Turčijo potrebno, da se ohranijo one prisrčne razmere, ki jih je ustvarilo srečanje v Racconigiu. »Skoro bi rekel«, nadaljuje, »da bi zblizanje med Italijo in Francosko ne bilo manj koristno. Gre namreč za dva naroda, ki imata mnogo skupnega in evropski mir bi pri tem samo pridobil.« Glede italijansko - turške vojne je dementiral vest, da bi se bila vršila med Rimom in Petrogradom kaka pogajanja. Sedanjí trenutek za taka pogajanja ni ugoden, ker vsled nasprotij sedaj ni mogoča nikakršna intervencija.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je podaril spoštovani rodoljub gosp. Ivan Čelešnik 10 K namesto venca na krsto blagopokojnemu gosp. Antonu Aškercu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani priporoča gostilniške listke. Mnogo narodnih gostiln, kavarn in trgovin se še vedno nahaja, kjer ne dobimo računskih listkov. Naša sveta dolžnost bodi, da zahtevamo pri plačilih vedno družbene računke listke.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi vse oskrbnike, ki še letos niso odprli nabralnice, da jih izpraznijo še ta mesec ter odpošljejo nabrane prispevke vodstvenim blagajni.

Ciril-Metodove podružnice se naprosijo, da dopošljejo svoje nabrane članarine in druge prispevke od prvega polletja vodstveni blagajni.

Društvena naznanila.

»Slovensko društvo v Ljubljani« ima v četrtek dne 20. junija 1912 ob 8. zvečer v gorenjih prostorih (v salonu) gostilne pri Roži v Ljubljani svoj občni zbor s temle dnevnim redom: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Poročilo pregledovalcev. 4. Volitev predsednika. 5. Volitev društvenega odbora. 6. Volitev dveh pregledovalcev. 7. Slučajnosti. — Opombe: Občni zbor je sklepčen, ako je 15 društvenikov navzočih. Občni zbor izvoli društveni odbor in dva pregledovalca. Društveni odbor obstoji iz predsednika, 9 odborikov, izmed katerih jih mora vsaj šest stanovati v Ljubljani, ter dva namestnika, od katerih mora vsaj eden stanovati v Ljubljani.

Predsedstvo Sokolske župe Ljubljana I. vlijudno vabi vsa društva v Ljubljani in okolici, da se udeležijo v kroju pogreba za napredek slovenstva splošno zaslužnega pisatelja in pesnika gosp. Aškercu. Zbiramo se v sredo ob pol 5. na Ledini.

Pevski zbor »Glasbene Matice« napravi v nedeljo, dne 16. junija s posebnim vlakom izlet v Ribnico. Prijatelji zbora, ki se nameravajo izletnikom pridružiti, naj se blagovolijo do petka, dne 14. junija oglasiti zaradi veznih listkov in obeda v trafiki gđe. Jerice Dolenceve v Prešernovi ulici.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« vabi gg. člane, da se jutrišnjega pogreba gosp. Antona Aškercu v čim večjem številu udeležijo. Istotako opozarja gg. pevce na pevsko vajo »Ljubljanske pevске župe«, ki bo danes v »Glasbeni Matici« ob pol 9. zvečer.

Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo ima v soboto, dne 15. junija t. l. ob 8. zvečer svoj redni letni občni zbor v veliki dvorani »Mestnega doma«.

»Sokol« na Viču priredi prihodnjo nedeljo, dne 23. junija v gostilni pri Bobenčku na Glincah veselico s telovadbo. Iz prijaznosti sodeljuje tudi ljubljanski »Sokol«, kateri nastopi z vrstami, ki tekmujejo na letošnjem vsesokolskem zletu v Pragi. Ker bo ta telovadba nekaj posebnega, vlada med občinstvom zanj velika zanimanje.

»Sava«, društvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju naznanja, da se vrši njen občni zbor dne 14. junija v restavraciji »Schwarzspanierhof« IX. Schwarzspanierstrasse z običajnim sporodom. Prijatelji društva dobrodošli!

Izpred sodišča.

Izpred tukajšnjega porotnega sodišča.

Klerikalni živinski potni listi. Pred tukajšnjim porotnim sodiščem se je vršila zanimiva obravnava proti znanemu klerikalnemu veljaku v Želimljah, kajzarju Francu Usniku, zaprišenemu ogledniku živine in mesa. Ta obravnava je zopet pokazala, kako po domače delajo na vseh krajih naši klerikalci in to celo kot izvršitelji uradnih oblasti in da gledajo povsod le na to, kdaj bo kaj padlo v njihovo bisago.

Franc Usnik je obtožen zlorabe uradne oblasti.

Stvar se je vršila sledeče: Posestnik Ivan Ponikvar je prodal dne 12. novembra mesarju Ivanu Brajerju nekaj prašičev, in je poslal po sklenjeni kupčiji svojo sestro Urško k tožencu, češ, da naj ta pride prodano živino ogledat. Ker toženca ni bilo doma, je napravila ogledni list obtoženčeva hčerka Marija Usnikova in na podlagi tega oglednega lista je dobil prodajalec živinski potni list.

Ponikvar se nato ni več brigal za to zadevo in je izročil prašiče kupcu.

Čez teden dni pa pride Usnik k Ponikvarju in mu začne groziti, češ, da bo en mesec zaprt, da bo plačal 30 K in še vse sodne stroške, ker so bili prašiči bolni. Ko je Ponikvar vsiljencu zabičil, da je bila njegova

dolžnost živino ogledati, predno je dal ogledni list, se je obtoženec poparjen nekoliko unesel in začel s Ponikvarjem mirneje govoriti. Rekel je, da naj mu plača vsaj 20 K, vse drugo pa bo on potrpeč kot dober človek.

Ponikvar se je res bal nadaljnjih neprijetosti in je izročil Usniku dva tolarja po pet kron. Usnik sicer ni bil posebno zadovoljen z 10 kronami, rekel je, da njemu ne ostane nič, ker mora 10 K kot globo vložiti v občinsko blagajno. Vendar pa bo gledal, da bo cela zadeva brez sitnosti za Ponikvarja rešena.

Toda stvar ni ostala prikrita in je povzročila še veliko sitnosti, seveda ne Ponikvarju, marveč Usniku samemu.

Bilo je dne 17. decembra, ko se je sešel Ponikvar slučajno z županom Peričem. Med raznim pogovorom je vprašal Ponikvar župana, če je prejel njegovo globo 10 K.

Župan pa o celi zadevi ni prav nič vedel. Ponikvar mu je celo zadevo razjasnil, nakar se je izkazalo, da je Usnik Ponikvarja ogoljufal.

Seveda je župan Usnika takoj prijel, ta pa je vse tajil, posebno pa, da bi bil on dobil od Ponikvarja v ta namen 10 K. Da bi se opral, je šel z dvema pričama, Francom Šivicem in Francom Golobom k Ponikvarju. — Priči je pustil Usnik na dvorišču, sam pa je šel naprej k Ponikvarju. Prosil ga je Usnik s povzdignjenimi rokami, da naj Ponikvar o celi stvari molči in ga je res pregovoril tako daleč, da je Ponikvar pozneje vpričo obeh prič izjavil, da ni dal obtožencu denarja.

Kljub tej izjavi, ki je bila umetno uprizorjena in ki nudi lepo sliko klerikalnega spletkarstva, pa je Ponikvar pozneje svojem odločno zatrdil, da je res dal Usniku 10 K.

Porotniki ss vsled nejasnosti položaja niso mogli zediniti za krivdo obtoženca in so vprašanje glede zlorabe uradne oblasti zanikali. Sodišče je nato Usnika oprostito, vsled česar je zavladalo po celem Izraelu velikkansko veselje.

»Ljubljansko sokolsko župo« ter **»Sokolsko župo Ljubljana I.«** pozivljamo, da se udeležijo jutri ob 5. popoldan korporativno pogreba slovenskega pisatelja Antona Aškercu.

Zbirališče ob pol 5. uri v »Narodnem domu«.

Predsedstvo »Slov. Sokol. zveze« Ljubljana, dne 11. junija 1912.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 8. junija: Marija Stiene, zasebnica, 88 let, Radeckega cesta 11.
Dne 9. junija: Marija Reichel, zasebnica, 62 let, Breg 16. — Marija Wolf, dnarica, 64 let, Radeckega cesta 11.

Dne 10. junija: Helena Plevnik, postrežnica, 51 let, Radeckega cesta št. 8.

Dne 11. junija: Edvard Karinger, zasebnik, 79 let, Mestni trg 8.

V deželni bolnici:

Dne 4. junija: Jakob Muršič, gozdni čuvaj, 61 let. — Martin Kováč, posestnik, 45 let. — Apolonija Ogorevc, žena krojaškega pomočnika, 30 let.

Dne 5. junija: Marija Kolšek, perica, 29 let. — Franja Kosirnik, gostaćeva hči, 21 let. — Apolonija Nachtigal, kajzarica, 75 let.

Dne 6. junija: Ivan Semenič, poljski dninar, 31 let. — Marija Brenc, onemogla dnarica, 62 let. — Tomaž

Malgaj, premogar v pok., 64 let. — Peter Nunar, krojaški pomočnik, 24 let. — Andrej Jesenko, dninar, 32 let. — Fortunat Žagar, pekovski pomočnik, 38 let.

Dne 9. junija: Neža Podbevšek, posestnikova žena, 60 let.
Dne 10. junija: Anton Aškerc, mestni arhivar, 56 let.

Spominjajte se dijaškega društva »Domovina«.

Rogaški

Tempel
Styria
Donati

Najmočnejši
prirodni vrelec magnezijo-
glauberske soli

Serravallo

železnato Kina-vino
Nigijenična razstava na Dunaju 1906: Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepa živce, pobiljša kri in je **rekonvalescentom** in **melokrvnim** zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

»Izborni okus.«
Večkrat odlikovano.

»Nad 7000 zdravniških spričeval.«

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje. 4484

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2		Srednji žrčni tlak 30-76 mm			
Junija	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
10.	2. pop.	729.7	22.3	sl. jvzh.	del. jasno
„	9. zv.	729.6	17.0	sl. svzh.	„
11.	7. zj.	728.1	16.4	sr. jvzh.	pol. oblač.

Srednja večerajšnja temperatura 18.3°, norm. 17.2° Padavina v 24 urah 0.0 mm

Gasilno društvo v Šmartnem pri Litiži naznanja svojim članom in prijateljem, da je njega večletni častni načelnik, gospod

Mat. Grill

c. kr. okr. glavar v p. vitez **Franč Jož. reda**, častni občan 15 občin, častni član učiteljskega društva v Litiži itd.

danes ob 3. uri popoldne preminul.

Pogreb bo v sredo dne 12. t. m. ob 1/2 6 uri pop.

Lahka mu zemljica.

Šmartno pri Litiži, dne 10. junija 1912

Načelstvo.

Potrta neizmerne žalosti javlja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nama je nemila usoda ugrabila najinega dobrega in nepozabnega brata, gospoda

Antona Aškercu

mestnega arhivarja in slovenskega pesnika.

Pogreb preblagega pokojnika se vrši v sredo, dne 12. junija ob 5. uri popoldne iz »Nar. doma« na pokopališče k Sv. Krištofu v grobnico Pisateljkega podpornega društva.

LJUBLJANA, dne 11. junija 1912.

Miha in Janez Aškerc,
brata.

2099
I. slov. pogrebni zavod Josp. Turk.

Zahvala.

Ob priliki smrti naše ljubljene hčere ozir. matere, sestre, svakinje in tete, gospe

Viktorije Jerše roj. Kmet

smo prejeli toliko tolažilnih dokazov, da se ne moremo vsakemu posebej zahvaliti. Zahvaljujemo se zlasti gg. dr. Fr. Dergancu in dr. Avgustu Levčniku za skrb in tolažbo v dolgi bolezni, gospema M. Klunovi in J. Mlakarjevi, ki sta med boleznijo ljubezljivo stregli pokojnici, nadalje vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, kakor tudi mnogobrojnim udeležnikom pogreba! Iskrena zahvala vsem, ki so nam ob težkih urah stali na strani in s tolažili lajšali našo bol!

V LJUBLJANI, 11. junija 1912.

Žalujoča mati:
Alojzija Jerše.

Proda se dobro ohranjen

kosilni stroj

znamka »Cormick«. — Vpraša se pri **Ivanu Perdanu** v Ljubljani. 2080

Krasno stanovanje

obstoječe iz treh velikih sob, predsobe, kuhinje, sobe za posle in vseh drugih pritliklin, 2096

je oddati za avgustov termin na **Rimski cesti št. 7, II. nadstropje (Gorupova hiša).** ::

Lokal

na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice (sedaj uradniško konsumno društvo) se odda v najem s 1. novembrom t. l.

Natančneje se izve 2059

v pisarni stavbenika **g. Roberta Smielowskega**, Rimska cesta 2.

Stalni krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejemajo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod »Merkur«, Brno, Neugasse 20. 1946

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetju **Iv. Bonač** v Ljubljani.

Cena slike 5 kron. 273

Iščete se za takoj 2100

2 lepo mebljavani čisti

SOBI

s posebnim vhomom. — Ponudbe pod »Inženir« upravništvu »Slov. Naroda«.

Dobra, zračna in prostorna 2102

vinska klet

se odda takoj v najem.

Vpraša se pri **A. Gerjolu**, Vodmat.

Ivan Magdič

krojač prve vrste
Ljubljana, Miklošičeva cesta 8.
se priporoča.
Zaloga 2092
angleškega blaga.

Žalostnega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem bridko vest, da je naš ljubljani brat in svak, gospod

Matija Grill

vitez **Fran-Jožefovega reda**, c. kr. okr. glavar v p. itd.

danes po kratki bolezni v 79. letu svoje starosti, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega rajnika se vrši v sredo dne 12. t. m. ob pol 6. uri popoldne iz hiše žalosti na litijsko pokopališče.

GRADEČ PRI LITIJI, dne 10. junija 1912.

Žalujoči ostali.

Mesto posebnega obvestila.

Zahvala.

Povodom prebitke izgube, ki nas je zadela s prerano smrtjo našega iskreno ljubljene soproga, očeta, sina, oziroma brata, strica in svaka, gospoda

Frana Dobovišek

notarski sollicitator v Radovljici

smo prejeli toliko častečih dokazov iskrenega sočutja, da se moremo le tem potom primerno zahvaliti vsem dragim sorodnikom, znancem in prijateljem.

Prav posebno zahvalo smo pa dolžni blagor. gospodoma c. k. okr. glavarju Zupneku ter c. kr. notarju A. Rudeschu, veleč. gospodu kanoniku dekanu Novaku in vsej ostali duhovščini, gospodom uradnikom c. kr. okr. glavarstva, c. kr. okr. sodnije in c. kr. davkarje, cenjenemu učiteljstvu, posebno gosp. Šegi, blagor. gospodoma zdravnikoma dr. Jelovšek in dr. Oves, cenjenima rodbinama c. kr. majorja Hrašovca in Malejevi, slavnim društvom »Sokol« iz Radovljice, z Bleda in Jesenic, slavnemu »Slovenskemu planinskemu društvu«, vsem veleč. darovalcem krasnih vencev, vsem ostalim množestvilnim udeležnikom pogreba od blizu in daleč ter sploh vsem, ki so kakorkoli počastili spomin preblagega rajnika.

Iskrena zahvala vsem!

RADOVLJICA-LJUBLJANA, dne 10. junija 1912.

Žalujoči ostali.

ČOLN

(Kielboot)

2066

skoraj nov, je na prodaj.

Naslov v upravnistvu »Slov. Naroda«.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.

„SLAVIJA“

„... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...“
 Poslovni fond K 53.756.255-24. — Izplačane odškodnine in kapitalije K 115.390.603-01.
 Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
 Van poslovanja dajo: cigar pisarne so v lastni bančni hiši
 Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občinske namene.

BAŠKA morsko kopališče

na krasni peščeni obali.

Dolgo 1650 m. . . . Dnevna zveza z Reko.

Prospekte na zahtevo pošilja Uprava kopališča. 1933

otok Krk, Istra ☐ SOLNČNE KOPELJI ☐

Vsak dan Kavarna „Central“ : vso noč:

KONCERT

na novo došle priljubljene žamske tamburaške kapele „Central“.

Z veseloštopovanjem

2018

Stefan Miholič, kavarnar.

Domača tvrdka.

Modni salon

Marija Götzl Zidovska ulica št. 8.

Največja zaloga vsakovrstnih **slamnikov, športnih čepic** in oblik zadnje novosti pravkar došla. — **žalni klobuki** vedno v zalogi.

Raznovrsten nakit, svila in druge **modistovske potrebščine** v veliki izbiri.

Modelni klobuki so cenj. damam na ogled samo v trgovini.

Za obilen poset se priporoča z veseloštopovanjem

956

Marija Götzl.

Za modistinje vse modne potrebščine z zmernim popustom.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-52 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, Št. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, Št. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, Št. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-32 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, Št. Janž, Rudolfovo.

10-00 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Tržiča, Kranja.

8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-51 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-20 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Tržiča, Kranja.

7-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenice z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-15 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

9-13 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplice, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-23 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: **7-27, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).**

Prihod iz Kamnika: **6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).**

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Zastopstvo le prvovrstnih to-
varen in priznано najboljših
koles „KINTA“ modeli 1912

Karel Čamernik & Ko.

Ljubljana, Dunajska cesta 9—12.

Specialna trgovina s kolesi, motorji, avto-
mobili in posameznimi deli.

Mehanična delavnica prvega razreda za
vsa v to stroko spadajoča dela in popravila.

Garaža za avtomobile. Zaloge pneuma-
tikov za avtomobile, motorje in kolesa

Popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

popravila pnevmatikov in kolesa

Hiša

1087

z štirimi stanovanji in vrtom na lepem kra-
ju v Rožn dolini št. 227. se pod zelo ugod-
nimi pogoji iz proste roke ceno proda.

Korespondenca.

Štiri agilna dekleta žele korespondenco

z enakimi vrtilimi fanti.

Pod šifro: **Pomlad, Poletje, Jesen in Zima.** — Poštno ležee: Ljubljana. 2085

Primorska klet

Valvazorjev trg 4

se priporoča cenj. občinstvu.

Potniki in izletniki v Trst

dobiijo snazna in primerno cena

prenočišča

pri Hinku Kosiču, voditelju go-

stilne članov N. D. O. 1852

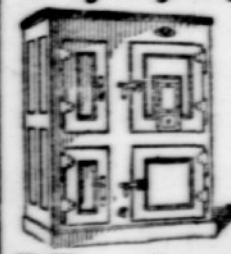
v ulici Carradori št. 15.

„Prva domača tovarna“

omar za led

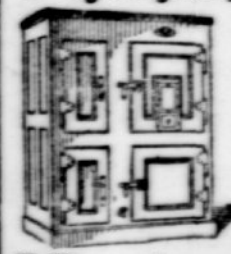
Simona Praprotnika

v Ljubljani, Jenkova ulica 7.

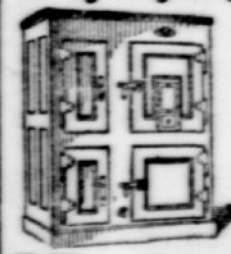
Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto

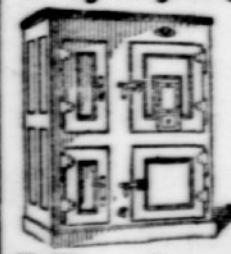
Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto

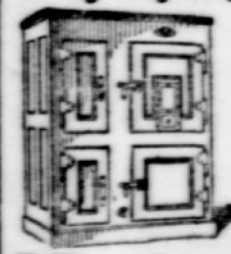
Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto

Velika zaloga gostilniških okroglih miz.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštne prosto